Туркистон бир, ватан бир

ТУРКИСТОН

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 13 октябрь • Чоршанба • № 116 (14144) ترکستان TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

ВАТАН, ЭЛ МАНФААТИ — МУҚАДДАСДИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқи

9 октябрь куни халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди.

Ботир Маҳмудов Сирдарё вилояти ҳокими вазифасидан озод этилди. «Ўзсувқурилиш» концерни раиси бўлиб ишлаб келган Ғулом Ҳасанов Сирдарё вилояти ҳокими этиб сайланди.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Ассалому алайкум, азиз дўстлар!

Аввало, фурсатдан фойдаланиб, сиз депутатларга ва сиз орқали Сирдарё вилоятининг барча меҳнаткашларига эзгу ҳурмат-эҳтиромимни изҳор этмоқчиман. Шу кунларда сизлар ҳам мустақил республикамизнинг барча меҳнаткашлари каби ғоят мураккаб келган хўжалик йилининг сарҳисобини қилмоқдасиз. Сирдарё вилояти меҳнаткашларининг бағри унинг бепоён замини каби кенг, очиқ ва саҳоватлидир. Бу ерда ҳар бир мисқол ҳосил нақадар катта меҳнат ва мустаҳкам ирода, ақл ва идрок, сабот ва матонат эвазига етиштирилишини ҳаммамиз яхши биламиз.

Жонажон Ўзбекистонимизнинг бугуни ҳамда эртаси ҳақидаги аниқ ва қатъий йўлимизни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида сўзлаган нутқимда яна бир марта баён этганимдан хабарингиз бор. Ўшанда таъкидлаганимдек, биз аниқ тарихий вазиятга, ўзбек халқининг руҳияти ва анъаналарига асосланиб, ўз ислоҳотларимизнинг асосий тамойилларини ишлаб чиқдик ва бу йўлда дастлабки самарали қадамлар қўйилди. Ана шу эзгу ниятларни амалга ошириш юртимизда истиқомат қилаётган ҳар бир фуқаронинг, айниқса, зиммасига масъулият юклатилган ҳар бир катта-кичик раҳбарнинг муқаддас бурчидир. Шу билан бирга, ҳар биримизнинг Ўзбекистоннинг келажаги йўлидаги фидойилигимизни, ватанпарварлигимизни, имон ва инсофимизни қаттиқ синовдан ўтказадиган тарихий давр келди.

Албатта, Россияда рўй бераётган воқеалар ҳаммамизни ташвишга солмоқда. Чунки уларнинг бизга бевосита таъсири бор. Бу фожиали воқеаларнинг асосий сабаби, илдизи нимада?

Шўро салтанати парчаланиб кетгач, ҳамма мустақил республикалар каби, Россия ҳам ўзига хос тараққиёт йўлини танлаб олди. Менимча, ана шу йўл танлашда, иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда шошмашошарлик қилинди. Ҳам сиёсатда, ҳам иқтисодда, ҳам маънавиятда одамларнинг руҳияти, дунёқарашига мос йўл танланмади. Бировларнинг гапига кириб, «шок терапияси» деб, ислоҳотлар сунъий равишда тезлаштирилди. Баъзи ижтимоий табақаларнинг эътиқоди назарга олинмади, тарихи оёқости қилинди. Одамларнинг турмуш даражаси пасайди. Натижада одамлар ўртасида зиддият, жамиятда бўлиниш рўй берди. Ҳокимият талашиш, одамларнинг бошини айлантириб ўзига қаратиш бошланди.

Бошқа давлатни, у амалга ошираётган ишларни танқид қилиш нотўғри. Лекин, нима бўлсаям, одамлар озор чекмаслиги, қон тўкилмаслиги керак. Мен Борис Ельцин, Виктор Черномирдин билан телефон орқали суҳбатда ҳам уларга шу гапларни айтдим. Ўзбекистон халқи сизларга, Россия халқига фақат тинчлик тилайди, сизда тинчлик бўлса, бизда ҳам осойишталик бўлади, дедим.

Бизда қўшнинг тинч — сен тинч, деган мақол бор. Тожикистон ҳақида доимо жон куйдириб гапиришимизнинг сабабини ҳам шундай тушунмоқ керак.

Аввал одамларнинг қорнини тўқ, устини бут қилайлик. Аввал иқтисод, кейин сиёсат деганларидек, оч одам мусиқани ҳам қорни билан эшитади. Қулоғига гап кирмайди. Ахир, ислоҳотлардан мақсад одамларнинг ҳаётини яхшилаш эмасми? Бошқа гаплар кейин бўлаверади. Хулоса шуки, бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтишда биз ишлаб чиққан биринчи, асосий тамойилда кўзда тутилганидек, иқтисодиёт сиёсатдан устун туриши керак.

Шу нуқтаи назардан қараганда, Сирдирё вилоятида аҳвол, одамларнинг кайфияти қандай? Афсуски, қониқарли эмас.

Қадрли дўстлар!

Бугунги сессия кун тартибига қўйилган масала, назаримда, ҳаммага бир қадар маълум бўлса керак.

Қисқаси, Сирдарё вилоятидаги вазият ҳаммамизни, аввало Президент сифатида мени ташвишга солмоқда. Вилоятда кейинги пайтларда социал, ижтимоий-иқтисодий масалаларга раҳбарлик бўшаштириб юборилди. Бу эса вазиятнинг мураккаблашувига, жойлардаги маънавий-руҳий муҳитнинг бузилишига сабаб бўлмоқда.

Камчиликлар, йўл қўйилаётган нуқсонлар ҳақида гапирар эканмиз, биринчи навбатда режалар бажарилиши, ишлаб чиқаришнинг аҳволи, одамларнинг таъминоти, кайфияти, кун кечириши, хавфсизлигини таъминлаш масалаларига, умуман, Сирдарё вилоятида раҳбарлик ишлари қандай бораётганига эътибор бермоқ зарур. Сиёсий, иқтисодий, маънавий ҳаётимизга ислоҳотлар тадбиқ этилаётгани, мамлакатимизда қабул қилинган қонунлар, фармонлар қай даражада бажарилаётганини ҳисобга олиб, вазиятни баҳолашимиз лозим.

Вилоятдаги ижтимоий аҳвол, ишни ташкил қилиш, олдимизда турган муаммоларни, вазифаларни ҳал этиш йўлида халқни, меҳнаткашларимизни бирлаштириш, жипслаштириш, уларга аниқ йўл кўрсатиш, бошчилик қилиш масалалари атрофлича ўрганилди, тегишли текширишлар, суҳбатлар ўтказилди. Кўпчилик ноиблар, раҳбарлар, ишчилар, фахрийларнинг, умуман айтганда шу эл-юрт жонкуярларининг хулосаси шуки — вилоятдаги бугунги аҳвол қониқарли эмас.

Вилоятда ишлаб чиқариш ҳажми пасайиб бормоқда. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йили 1991 йилга нисбатан 92,3 фоизга уддаланган бўлса, жорий йилнинг 9 ойи мобайнида 1992 йилнинг шу давридагига нисбатан 90,5 фоизга бажарилган, холос.

(Давоми 3-бетда).

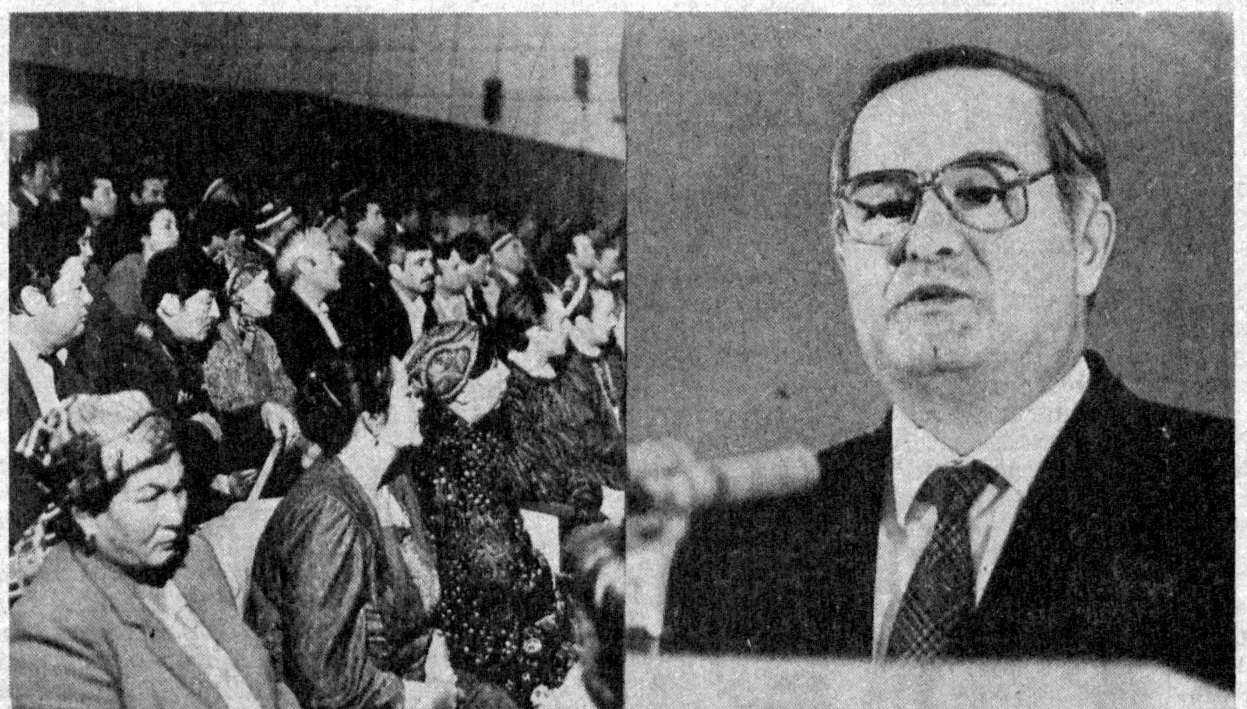

Тўрақўрғон шаҳридаги Ўзбекистон — Туркия эркаклар лицейида машғулотлар бошланди. Бу ўқув юртидаги шароит пойтахтдаги нуфузли ўқув юртларидагидан қолишмайди. Лицейга Наманган вилоятининг барча туманларидан тест усули билан 50 нафар ўқувчи танлаб олинди.

МАКТАБ: ИСЛОҲОТ АМАЛДА

Ишбилармонлар тайёрлайдиган лицей

Лицейда барча фанларни, биринчи навбатда тилларни чуқур ўргатиш кўзда тутилган. Ўқув дастурига одатдаги мактабларда учрамайдиган фанлар ҳам киритилган. Янги ўқув юртининг асосий йўналиши савдогарлик, ишбилармонлик ва савдо-сотиқ асослари бўйича мутахассислар тайёрлашдир.

Тўрақўрғондаги бу лицейдан ташқари вилоятда яна тўртта гимназия очилган. Шуниси диққатга сазоворки, гимназиялар Наманганнинг ўзидагина эмас, балки вилоят марказидан узоқдаги Косонсой ва Учқўрғон туманларида ҳам очилган.

Косонсойдаги гимназия тумандаги 30-мактаб негизида ташкил этилган. Гимназияда фақат шу туманда истиқомат қиладиган болаларгина эмас, балки вилоятнинг ҳамма еридан келган ўқувчилар араб, форс, инглиз, рус ва ўзбек тилларини ўрганадилар. Бу ерда бошқа жойдан келганларга барча шарт-шароит муҳайё.

Н. ХУЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун Ўзбекистон Республикаси Конституциясига асосланиб ва ўзбек ёзувининг лотин алифбосига ўтилган 1929—1940 йиллардаги ижобий тажрибасидан келиб чиқиб, кенг жамоатчилик вакиллари билдирган истак-хоҳишларни инобатга олган ҳолда республиканинг ҳар тарафлама камол топишини ва жаҳон коммуникация тизимига киришини жадаллаштирувчи қулай шароит яратишга хизмат қилади.

1-модда. Ўзбекистон Республикасида лотин ёзувига асосланган, қуйидаги 31 ҳарф ва 1 тутуқ белгиси (апостроф)дан иборат ўзбек алифбоси жорий этилсин:

Лотинча Ҳарфлар: Босма	Ёзма	Талафф.	Кириллча Ҳарфлар	Лотинча Ҳарфлар: Босма	Ёзма	Талафф.	Кириллча Ҳарфлар
A a	A a	a	А а	R r	R r	re	Р р
B ƅ	B b	ƅe	Б б	S s	S s	es	С с
C c	C c	ce	Ц ц	T t	T t	te	Т т
D d	D d	de	Д д	U u	U u	u	У у
E e	E e	e	Э э	V v	V v	ve	В в
F f	F f	ef	Ф ф	X x	X x	xa	Х х
G g	G g	ge	Г г	Y y	Y y	ye	Й й
H ħ	H h	ħe	Ҳ ҳ	Z z	Z z	ze	З з
I i	I i	i	И и				
J ȷ	J j	ȷe (Jōra)	Ж ж (Жўра)	Ç ç	Ç ç	çe	Ч ч
K ĸ	K k	ĸa	К к	Ḡ ḡ	Ḡ ḡ	ḡa	Ғ ғ
L l	L l	el	Л л	J̇ j̇	J̇ j̇	j̇e (aj̇dod)	Ж ж (аждод)
M m	M m	em	М м	N̄ n̄	N̄ n̄	n̄e	Нг нг
N n	N n	en	Н н	Ō ō	Ō ō	ō (ōrdak)	Ў ў (Ўрдак)
O o	O o	o (ota)	О о (ота)	Ş ş	Ş ş	şe	Ш ш
P p	P p	pe	П п	(ʼ) - тутуқ белгиси			(апостроф)
Q q	Q q	qa	Қ қ				

2-модда. Лотин ёзуви асосидаги ўзбек алифбосини жорий этиш билан бирга Ўзбекистон халқининг миллий ифтихори бўлмиш бебаҳо маънавий мерос битилган араб алифбосини ва кириллицани ўрганиш ва улардан фойдаланиш учун зарур шароитлар сақлаб қолинади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 2 сентябрь.

Республикада биринчи бўлиб Олот тумани пахтакорлари йиллик режани адо этдилар. Олотликлар далалардан 30 минг тонна сифатли пахта йиғиштириб олдилар. Ўтган йили ҳам улар республикада биринчилардан бўлиб 25 октябрда маррага етиб келишган эди.

Олотликлар ялпи ҳосилнинг қарийб ярмини техника ёрдамида териб олишди.

Йиллик ҳосилни барвақт териб олишда тумандаги «Зарафшон», «Бухоро», «Шарқ юлдузи», Ф. Хўжаев номли жамоа хўжаликлари, айниқса катта ҳисса қўшдилар.

СУРАТДА: терим агрегатлари далада.

Ш. ШАРОПОВ сурати (ЎзА).

ШУ СОНГА ХАБАР

УЛУҒ ТЎЙ ТАРАДДУДИ

Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасида Абдулла Қодирийнинг 100 йиллик юбилейини ўтказиш ташкилий қўмитасининг мажлиси бўлди. Уни республика Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев бошқарди.

Йиғилишда А. Қодирийнинг ҳовли-музейи таркибига кирувчи иншоотларни лойиҳалаштириш, таъмирлаш, қайта тиклаш, адиб номи билан аталадиган боғни ободонлаштириш ва у ерда ёзувчига ёдгорлик ўрнатиш, «Ўтган кунлар» асари асосида кўп қисмли бадиий фильм яратилишининг бориши, ёзувчи асарларининг юбилей нашрлари ва етти жилдлик академик нашрини чиқариш борасидаги масалалар муҳокама қилинди. Мазкур масалалар юзасидан ахборотлар тингланди.

ДИҚҚАТ: КЎРИК-ТАНЛОВ 5 НОЯБРДА

Ҳа, шошилинг, республика миқёсидаги «Ҳамшира—93» кўрик-танлов 5 ноябрь Ҳамза театри биносида ўтказилади.

Шу муносабат билан куни кеча Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигида «Ҳамшира—93» республика кўрик-танловини тайёрлаш ва ўтказиш бўйича ташкилий қўмитанинг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қарорига кўра, кўрик-танловда ҳар бир вилоятдан биттадан ҳамшира қатнашади.

ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТАДАН:

«Ҳамшира—93» кўрик-танловини ўтказишга ҳомийлик қилиш истагини билдирган саҳий шахсларга, ташкилотларга, ташкилий қўмитанинг ҳисоб рақамини эслатиб ўтамиз: **Тошкент шаҳар Қурилиш саноат банкининг меҳнат бўлими. Ҳисоб рақами: 000700905 МФО 172682315, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси. Телефонлар: 41-06-72, 41-59-74, 41-06-50.**

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

12 октябрь куни Тошкентдаги Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университетида Президентимиз Ислом Каримовнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси 48-сессиясида сўзлаган нутқига бағишланган илмий-амалий конференция бўлиб ўтди. Университет профессори Алишер Файзуллаев маъруза қилди.

Анжуманда олимлар, сиёсатшунослар ва талабалар республикамиз раҳбарининг нутқини муҳокама қилдилар.

Конференцияда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик, Оврупо Ҳамжамияти Комиссиясининг вакиллари иштирок этди.

(ЎзА).

Ф. СП—1

Алоқа вазирлиги «Матбуот уюшмаси»

"ТУРКИСТОН" 64607 (нашр кўрсаткичи)

рўзномасига ОБУНА

обуна сони

1994 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга

(почта кўрсаткичи) (манзил)

Кимга

(насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

РЎЗНОМАНИ ЕТКАЗИШ ВАРАҚЧАСИ

п.в. жойи 64607 (нашр кўрсаткичи)

"ТУРКИСТОН"

обуна / китга манзилга юбориш — баҳоси сўм — баҳоси сўм — обуна сони

1994 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга

(почта кўрсаткичи) (манзил)

Кимга

(насаби; исми ва отаси исмининг бош ҳарфлари)

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Қарори

«ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНИНИ АМАЛГА КИРИТИШ ТАРТИБИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. «Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни эълон қилинган кундан эътиборан амалга киритилсин.

2. Янги алифбога босқичма-босқич ўтилиб, бу иш 2000 йил 1 сентябрига қадар тўлиқ туталлансин.

3. Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш бўйича республика давлат комиссияси ташкил этилсин (таркиби илова қилинади).

Республика давлат комиссияси:

уч ойлик муддат ичида мактабгача тарбия болалар муассасалари, мактаблар, ўрта ва олий ўқув юртлари, корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва жамоат бирлашмаларида янги алифбога босқичма-босқич ўтишнинг давлат дастури ва унинг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиғига тақдим этсин;

1993—1994 йиллар давомида ўзбек орфографиясининг янги қоидаларини ишлаб чиқсин ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси муҳокамасига тақдим этсин;

«Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини ва Олий Кенгашнинг ушбу Қарорини рўёбга чиқаришда давлат ҳокимияти ва бошқарувининг республика ҳамда маҳаллий органларига услубият ва ахборот бобида мунтазам равишда ёрдам кўрсатиб борсин;

республика ва маҳаллий бошқарув органларининг янги алифбони жорий этиш юзасидан қилинаётган ишлар тўғрисидаги ахборотларини мунтазам тинглаб борсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги янги алифбога босқичма-босқич ўтишнинг давлат дастури ва тартиби асосида:

лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини амалда жорий этишга доир аниқ чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

1995 йил 1 сентябрдан эътиборан мактабгача тарбия болалар муассасаларида ва умумтаълим мактабларининг биринчи синфларида янги алифбо бўйича машғулотлар ўтказишни, қолган синфларида эса факультатив машғулотлар ташкил этишни таъминласин.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси 1995 йил 1 августга қадар лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини ўрганиш учун керакли дарсликлар ва бошқа қўлланмалар нашр этилишини таъминласин.

6. Вилоятлар, туманлар ва шаҳарларнинг ҳокимлари республика давлат комиссияси билан келишган ҳолда лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини босқичма-босқич жорий этишга доир дастурни амалга ошириш бўйича комиссиялар тузсинлар.

7. Вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар, давлат ва хўжалик бошқарувининг бошқа органлари, жамоат бирлашмаларининг республика органлари, шу жумладан тасарруфларидаги корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ҳам ходимларга янги алифбони ўргатишни ташкил этиш ҳамда бунинг учун керакли дарсликлар, ўқув қўлланмалари ва техника воситалари билан таъминлаш юзасидан махсус ишчи гуруҳлари тузсинлар.

Белгилаб қўйилсинки, янги алифбони жорий этишга доир барча харажатлар мулкчилик шаклидан қатъи назар корхоналар, ташкилотлар ўз маблағлари ҳисобидан (бюджет ташкилотлари бундан мустасно) амалга оширилади.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

1994 йилги ҳамда ундан кейинги йилларга мўлжалланган давлат бюджетини шакллантириш чоғида янги алифбони жорий этиш мақсадида зарур бўладиган маблағларни бюджетдаги ташкилотлар учун — Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрига ажратилишини назарда тутсин;

1993—1995 йиллар давомида лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш билан боғлиқ тадбирларни моддий-техника жиҳатидан таъминлашнинг ҳамда корхоналар, ташкилотлар, хўжаликлар ва ўқув юртларида янги алифбони факультатив тарзда ўрганишни ташкил этишнинг биринчи галдаги масалаларини ҳал этсин;

ушбу Қарор бажарилишининг бориши тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашини мунтазам хабардор қилиб турсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги амалдаги қонун ҳужжатларини «Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида»ги Қонунга мувофиқлаштириш юзасидан таклифлар тайёрласин ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

10. Янги алифбога тўлиқ ўтилган пайтдан, яъни 2000 йилнинг 1 сентябридан эътиборан 1940 йил 8 майда қабул қилинган «Ўзбек ёзувини лотинлаштирилган алифбедан рус графикаси асосидаги янги ўзбек алифбесига кўчириш тўғрисида»ги (Ўзбекистон ССР Олий Советининг Ведомостлари, 1940 йил, № 4) Ўзбекистон Республикасининг Қонуни ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 2 сентябрь.

ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ БЎЙИЧА РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ КОМИССИЯСИНИНГ ТАРКИБИ

Қорабоев М. Қ. — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — Комиссия раиси.

Абдуллаев Ж. А. — Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазири — Комиссия раисининг ўринбосари.

Йўлдошев Ж. Ғ. — Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири — Комиссия раисининг ўринбосари.

Юсупова Б. А. — Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг ўринбосари — Комиссия раисининг ўринбосари.

Ғайбуллаев С. Ф. — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг катта эксперти — Комиссия котиби.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

Абдуллаев М. У. — Сурхондарё вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Алламуродов Б. А. — Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг раиси.

Боқиева М. О. — Самарқанд вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Дадажонова Д. Д. — Наманган вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Ёқубов О. Э. — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Атамашунослик қўмитасининг раиси.

Жабборов А. Ж. — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ижтимоий масалалар, фан ва маданият бўлимининг шўъба мудири.

Жалилов А. Т. — Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Фан ва экология масалалари қўмитасининг раиси.

Жалилов Ш. И. — Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари.

Жамол Камол — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг биринчи котиби.

Жуманнёзов М. Ж. — Хоразм вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Жўрабоев А. Ж. — «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарининг бош муҳаррири.

Мардиев А. — Ўзбекистон Республикаси Адлия вазири.

Матчонов О. (Омон Матжон) — Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг етакчи консультанти.

Мирзаев Т. М. — Ўзбекистон Республикаси ФА Адабиёт институтининг директори.

Мустафоев Б. М. — Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори.

Муҳитдинов Н. А. — Ўзбекистон Республикаси «Ёдгорлик» жамиятининг раиси.

Орзиматов А. С. — Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби.

Раҳимов Б. Р. — Ўзбекистон Республикаси Уруш ва меҳнат фахрийлари кенгашининг раиси.

Саидов Н. Ш. — Андижон вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Салоҳиддинов М. С. — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Президенти.

Субҳонова Г. С. — Жиззах вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Тўйчиев Қ. Т. — Қашқадарё вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Фахритдинов Ҳ. Б. — Навоий вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Халилов А. В. — Бухоро вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Худойбердиева Ҳ. У. — Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитасининг раиси, «Саодат» журналининг бош муҳаррири.

Шодиметов Ю. Ш. — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ижтимоий масалалар, фан ва маданият бўлимининг мудири.

Шоғуломов Р. Ш. — Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг раиси.

Эрбеков И. Й. — Сирдарё вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Яҳёев Ш. Ғ. — Ўзбекистон давлат телевидение ва радиоэшиттириш компаниясининг раиси.

Қодиров П. Қ. — Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Маданият ва маданий меросни асраш масалалари қўмитасининг раиси.

Қурбонов Т. Қ. — Фарғона вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Қўчқортоев И. Қ. — Республика «Ўзбек тили» жамиятининг раиси, ТошДУ филология факультетининг декани.

Ҳайитбоев Э. Қ. — Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазири.

Ҳамидов Ҳ. Ҳ. — Тошкент вилояти ҳокимининг ўринбосари.

Ҳожиев А. П. — Ўзбекистон Республикаси ФА Тилшунослик институтининг директори.

КЕЧА БУГУН ЭРТАГА

● **РОССИЯ** Президенти Борис Ельциннинг Японияга расмий сафарига ҳар икки томон катта умид боғламоқда. Аммо бир факт кишини ўйлантириб қўйди. Сафар арафасида Курил тарафидаги жанубий оролларни Японияга қайтариш тўғрисидаги талабномага бу ерда 60 миллиондан зиёд имзо тўпланган.

● **ТОЖИКИСТОН** Олий судининг жиноий ишлар ҳайъати давлат чегарасини ноқонуний бузган ва ўт очиш қуролини олиб юргани учун Ироқ фуқароси Абунсҳоқ Муҳаммадин 7 йилга озодликдан маҳрум этди.

У 1993 йил февралида «жиҳод»да иштирок этиш учун Панж дарёси орқали Тожикистон ҳудудига кирган. Чегара туманларининг бирида қуролли мужоҳидлар гуруҳидан Калашников автомати, ўқлар ҳамда граната олган, жангларда иштирок этган. Ватанига қайтиб кетишга уриниш чоғида чегара қўшинлари жиноятчини қўлга туширди.

● **КЕМЕРОВО** вилояти кенгашининг раиси Аман Тулеевга суиқасд уюштирилган. Вилоят ички ишлар бошқармасининг расмий хабарига қараганда, номаълум шахслар кеч соат 22 ларда Тулеев хонадонининг эшигига қарата ўқ узганлар.

● **ГФР** канцлери Хельмут Коль САТ-1 телекомпанияси мухбири билан суҳбатда Польша, Венгрия, Чехия ва Словакияни НАТО аъзолари сафига жалб этиш тарафдори эканини айтди. Унинг сўзларига қараганда, НАТОнинг январь ойидаги кенгаши чоғида Шарқий Оврупо[illegible] бу мамлакатлар келажакда «Қандайдир уюшма доирасида» НАТО билан боғланиши ҳақидаги масалага ойдинлик киритади.

● **УКРАИНА** Президенти Леонид Кравчук вице-адмирал В. Безкоровайнийни мамлакат ҳарбий денгизи кучлари қўмондони этиб тайинлади.

● **БУНДАН** уч йил бурун Норвегия денгизига чўкиб кетган «Комсомолец» атом сув ости кемаси атрофида ҳозирча радиация хавфи йўқ. «Академик Мстислав Келдиш» илмий тадқиқот кемасида илмий олиб борган халқаро экспедиция атом сув ости кемаси ҳалокатга учраган жойдан қайтиб келгач, шундай илмий ҳисобот тақдим этди.

ТЕХНИКАГА ТАЯНГАН ФЕРМЕР

Бўз туманининг Бобур номидаги жамоа хўжалигида ташкил топган Одилжон ака Тошбоев бошлиқ фермер хўжалиги гўшт-сут етиштиришни кўпайтириб, эл дастурхонининг тўкин-сочин бўлишига муҳим ҳисса қўшмоқда. Фермер ўғли Ёрқинбой, келини Маҳбубахон, қизи Нодирахон билан 40 бош соғин сигир, 20 та қўй, 20 та эчки ҳамда 50 та курка боқмоқда. Улар йил бошидан бери қабул пунктларига 20 тонна сут ва 5 тонна гўшт топширди. 6 гектар майдонга ғалла ва беда экиб, ҳар гектар ердан 50 центнердан дон олди. Қишловга етарли ем-хашак ғамлаб қўйди. «Деярли ҳамма ишни техника асосида бажарамиз», дейди Одилжон ака.

Давлатдан бор-йўғи 40 минг сўм қарз олиб фаолият бошлаган қишлоқ фермерининг иши юришиб кетди. Даромаддан молхона қурди, чопиқ ва ҳайдов тракторлари ҳамда уларга тиркагичлар сотиб олди. «УАЗ» автомашинаси, хашак майдалайдиган мосламалари бор.

Ишбилармон Одилжон ака янги тегирмон ва обжувоз қуриб ишга туширди.

Келажакни кўзлаб иш юритаётган фермер ўзига ажратиб берилган майдон атрофига икки минг туп терак, ёнғоқ ва бодом кўчатлари экиб парвариш қилмоқда.

К. НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

«ТУРКИСТОН» ҲАР БИР ЁШ ОИЛАГА БАХТ ТИЛАЙДИ.

ҲУРМАТЛИ МУШТАРИЙЛАР!
ОБУНА ВАРАҚАСИНИ БЕХАТО ТЎЛҒАЗИШГА ҲАРАКАТ ҚИЛИНГ!

Агар обуна «Матбуот уюшмаси» агентлигида расмийлаштирилган бўлса, касса аппаратининг муҳри, алоқа бўлимларида расмийлаштирилганда эса тақвим штемпели, албатта, бўлиши керак.

Бу ҳолда обуначиларга абонемент билан бирга пул қабул қилинганлиги ҳақида квитанция берилади.

АЗИЗ ОБУНАЧИ ЎРТОҚЛАР!

Рўзнома ва ойномаларга обуна варақчасини сиёҳли ручкаларда хатосиз, сўзларни қисқартирмасдан ва тушунарли қилиб тўлғазинг.

Обуначи ўз турар жой манзилгоҳи, насаби, исми ва отасининг исмини аниқ ёзиши талаб этилади.

Обуна варақчасидаги «ПВ-Жойи» деган ёзувли катакларни алоқа бўлинмалари ва «Матбуот уюшмаси» агентликлари ходимлари тўлғазади.

«Мустақилликни қўлга киритган ҳар бир мамлакат ўз тараққиёт йўлини излаган, янги жамият барпо этиш борасида ўз андозасини ишлаб чиққан».

Ислом КАРИМОВ.

Бозорга йўл

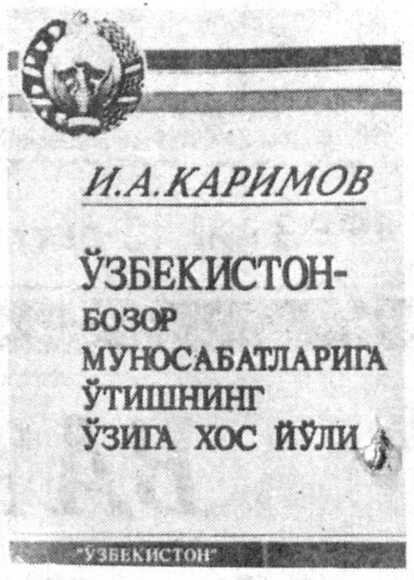

Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» китобини ўқиб

ХАЛҚИМИЗНИНГ ҚУТЛУҒ айёми — Мустақилликнинг икки йиллиги шодиёнаси кунларида чоп этилган бу китоб, мана бир ярим ойдирким, қўлма-қўл мутолаа қилинмоқда. Вилоят ва туманлар фаолларининг йиғилишларида атрофлича муҳокама қилинмоқда. Сиёсатдан ҳоли бўлган иқтисоднинг мустақил давлат тараққиётидаги ўрни ва чин маънодаги инқилобий ролига бағишланган бу рисола бизга яна бир бор ўтиш давридаги Ўзбекистоннинг ўзига хос йўлини аниқ-равшан кўрсатиб берди.

Бу китоб бирдан пайдо бўлгани йўқ. У юртбошимизнинг иқтисод борасидаги йиллаб тўплаган бой тажрибаси, синовдан ўтаётган сиёсий қарашлари, фикр ва ўйлари, обдон пишитилган назарий хулосалари натижасидан юзага келди. Шу вақтгача иқтисод мавзуидаги чоп этилган китоблар билан уни солиштириб кўрадиган бўлсак, рисолада илгари сурилган ғоялар ва ечимлар ҳаётийлиги, масалага янгича ёндашилганлиги билан алоҳида ажралиб туради.

Кўп йиллар иқтисод мавзусида бирор нарса ёзиб беринг деса, фақат «Капитал»дан бошқа асосни кўролмайдиган айрим олимларимизга бу сабоқ бўлади, деб ўйлаймиз.

Жаҳон тараққиёти йигирманчи аср ниҳоясида янги босқичга қадам қўйди. Ер юзининг олтидан бир қисмида туб ислоҳотлар юз бермоқда. Ўтиш даври деб ном олган бу жараён ўзига хос белгилари, бир томондан, давлатлар ва халқлар ўртасида яқинлашув жараёнлари ва ҳамкорликнинг кучайиши яхлит сиёсий ва иқтисодий маконларнинг вужудга келиши, ягона халқаро меъёрлар, қоидалар ва андозаларга ўтиш бўлса, иккинчи томондан, социалистик тизимнинг таназзулга юз тутиши, тоталитар тузумнинг емирилиши, уларнинг ўрнида кўпдан бери орзиқиб кутилган ёш мустақил давлатларнинг дунёга келишидир.

Мустақилликка эришган эгамен давлатлар эски қолипдан воз кечиб, янги тараққиёт йўлини танлашлари учун нималарга эътибор беришлари керак эди? Осон бўлмаган бу йўл ҳамон кўпгина республикаларни довдиратиб турибди. Халқ хўжалигининг кўпгина соҳалари издан чиқмоқда. Маълум андозалардан кўр-кўрона нусха кўчираётган минтақаларда, ислоҳот одатда муваффақиятсизликка учрамоқда. Бу борада ўз халқининг миллий, тарихий мероси, турмуш торози, анъаналари ва руҳияти хусусиятларини ҳисобга олмаслик асло мумкин эмаслиги ўз-ўзидан равшан бўлмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов мустақилликка эришган илк кунларданоқ ўтиш даврида ва ислоҳотда Ўзбекистоннинг ўз йўли борлигини дадил айта олган давлат раҳбарларидан бири. Юртбошимиз Ўзбекистонни ҳуқуқий демократик давлат сифатида қарор топтиришнинг дастурий қоидалари, республиканинг бозор муносабатларига ўтиш, ички ва ташқи сиёсатни шакллантириш принциплари, иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг асосий устиворликлари ва йўналишлари «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» рисоласида батафсил баён қилиб берганди. Ўзининг бу борадаги қарашларини кейинги қатор асарларида давом эттириб, фикрларининг нақадар тўғри эканлигини амалда исботламоқда.

Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» рисоласида бозор муносабатларига ўтишда ўхшаши бўлмаган, бетакрор яхлит андозаларни ишлаб чиқиш, ўзимизга хос йўлни танлаб олиш ҳақида китобхонга батафсил маълумот беради. Китобда бозор муносабатларига ўтишнинг уч таркибий қисмга бўлиниши таъкидланган. У қуйидагилардан иборат:

— ижтимоий жиҳатдан йўналтирилган бозор иқтисодиёти миллий андозаси моҳиятининг тавсифи;

— қатъий марказлаштирилган маъмурий-буйруқбозлик тизимидан хўжалик юритишнинг бозор муносабатларига асосланган йўлига ўтишнинг энг муҳим принциплари;

— иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг, танглиқдан чиқиб олишнинг, барқарорликни ва муҳим ижтимоий-иқтисодий ривожланишни таъминлашнинг аниқ йўналишлари.

Ҳақиқатан ҳам мамлакатимизнинг бозор муносабатларига ўтишда ўз йўлидан изчиллик билан бориши демократик ўзгаришлар, республикани ривожланган давлатлар қаторига олиб чиқади, унинг халқаро обрў-эътиборини мустаҳкамлаш учун пухта моддий негиз яратади.

Китоб тўққиз бобдан иборат бўлиб, Ўзбекистонимизнинг ўтмишидан тортиб порлоқ келажаги билан боғлиқ бўлган аниқ ғоя ва хулосаларни ўз ичига олади.

ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИККА эришганидан сўнг давлатимиз ва халқимиз манфаатларига тўғри келадиган мустақил ижтимоий-иқтисодий сиёсатни ўтказиш имконияти юзага келди. **«Энг муҳими — ижтимоий ларзаларсиз, қатъият ва изчиллик билан бозор муносабатларига ўтиш,** — дейилади рисолада, — **жамики куч-қудрат ва бойликлардан самарали фойдаланишни, халқ хўжалигининг барқарор ривожланишини, республикани турмуш даражаси юксак бўлган, иқтисодий тараққий этган мамлакатлар қаторига чиқиб олишини таъминлайдиган қудратли иқтисодий негизни вужудга келтираётган давлатчиликнинг мустаҳкам пойдеворини барпо этиш керак».**

Шу ўринда Ислом Каримовнинг республикамизда олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг ўзаги сифатида машҳур беш тамойили ҳақида яна бир эслаб ўтиш ўринлидир. Бу мустақилликка эришиб, ўтиш даврининг қалтисликларини унутиб, оврўпоча «Шок терапияси» йўлини тутган айрим республикаларнинг йўлидан воз кечган раҳбарнинг синовдан ўтган ўзига хос аниқ режали ёрқин йўлидир. Унинг нақадар ҳаётий эканлиги бугунги кунда амалда ўз исботини топмоқда.

Хўш, бу тамойиллар нималардан иборат эди? Уларни яна бир бор эслаб ўтиш фойдадан ҳоли эмас.

БИРИНЧИДАН, иқтисодий ислоҳотлар ҳеч қачон сиёсат ортида қолмаслиги керак, у бирор мафкурага бўйсундирилиши мумкин эмас. Бунинг маъноси шуки, иқтисодиёт сиёсатдан устивор бўлиши керак.

ИККИНЧИДАН давлат бош ислоҳотчи бўлиши лозим. У ислоҳотларнинг устивор йўналишларини белгилаб бериши, ўзгартиришлар сиёсатини ишлаб чиқиши ва уни изчиллик билан ўтказиши шарт.

УЧИНЧИДАН, қонун-қоидаларга риоя этилиши устивор бўлиши лозим. Бунинг маъноси шуки, демократик йўл билан қабул қилинган янги Конституция ва қонунларни ҳеч истисносиз ҳамма ҳурмат қилиши ва уларга оғишмай риоя этиши лозим.

(Давоми 4-бетда).

Ўнта бўлса, ўрни бошқа...

Газета ва журналларга 1994 йил учун обуна давом этмоқда. Бундан 3—4 йил аввал муштарийлар ўзларига ёққан 5-6 та ва ҳатто ундан ортиқ газеталарни олиб ўқиш имкониятига эга эдилар. Бугун эса... Қоғоз нархи, босмахона ва нақлиёт харажатларининг тинимсиз ошиб бораётганлиги газета-журналлар таннархини ҳайратланарли даражада ошиб кетишига сабаб бўлди. Аммо...

Халқимизда «Ўнта бўлса ўрни бошқа, қирқта бўлса қилиғи» деган гап бор. Бугун мустақил Ўзбекистонимизда чоп этилаётган деярли барча нашрларнинг республикамиз ижтимоий-сиёсий, маданий ва маънавий ҳаётда ўзига яраша ўрни бор. Ҳар бир нашр ўз йўналиши, дастури, талабларидан келиб чиққан ҳолда мустақилликни мустаҳкамлаш, иқтисодиётни ривожлантириш, янги жамият кишисини тарбиялаш ишига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Республикамиз Президентининг ташаббуси билан матбуотни қўллаб-қувватловчи жамғарманинг ташкил этилиши эса оммавий ахборот воситалари ходимларини эзгу ниятлар йўлидаги саъйи-ҳаракатларни бирлаштиришга, ёш мамлакатимиз ҳаётидаги ижобий ўзгаришларни матбуот саҳифасида янада тўлароқ акс эттиришга, мустақиллигимиз душманларининг ошкора ва пинҳона кирдикорларини аёвсиз фош этишга ундамоқда.

«Обуна—94»

Қуйида бир қатор газеталарнинг 1994 йилги обуна баҳоларини эълон қилмоқдамиз. Ўзингиз севган, узоқ йиллардан бери мулоқот қилиб келаётган нашрларга ўз вақтида обуна бўлишни унутманг.

ГАЗЕТАЛАР ИНДЕКСИ

		1 ойга	3 ойга	6 ойга	1 йилга
«Халқ сўзи»	64608	1677	5031	10062	20124
«Ўзбекистон овози»	64583	1700	5100	10200	20400
«Ўзбекистон адабиёти ва санъати»	64593	577	1731	3462	6924
«Туркистон»	64607	1214	3642	7284	14568
«Ватан»	75499	396	1188	2376	4752
«Маърифат»	64595	820	2460	4920	9840
«Замон—Ўзбекистон»	75489	334	1002	2004	4008

ВАТАН, ЭЛ МАНФААТИ — МУҚАДДАСДИР

(Боши 1-бетда).

Айниқса, шаҳар ва туманларда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни назорат қилиш эътибордан четда қолган.

Чет эл фирмалари билан қўшма корхоналар ташкил қилишдек замон талабига вилоятда етарли эътибор берилмаётир. Ҳозир рўйхатдан ўтган 5 та қўшма корхонадан атиги 2 таси фаолият кўрсатяпти. 493 та кичик корхонадан 52 таси, 47 та ширкатдан 12 тасидагина халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда. Бу тизимда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар умумий халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳажмининг ҳаммаси бўлиб 5 фоизини ташкил этади, холос.

Бозор иқтисодиётига ўтишда мулкни хусусийлаштириш, давлат тасарруфидан чиқаришнинг аҳамиятини бир қанча туман ҳокимлари унутиб қўйди. Бунга керагича мисоллар келтириш мумкин.

Капитал қурилиш соҳасида бирмунча ишлар қилинганига қарамай, уй-жойларни фойдаланишга топшириш, янги уй-жойлар қуриш режаларини бажариш ўта суст амалга оширилмоқда.

Аҳолининг аҳволини ҳисобга олсак, бугунги энг долзарб масалалардан бири — халқни ичимлик суви ва газ билан таъминлашдир. Афсуски, бу соҳада қилинаётган ишлар ҳам ҳеч кимни қониқтиролмайди — режа атиги 50 фоиздан зиёдроқ қилиб бажарилган, холос. Кўпгина туманларда эса аҳолини марказлаштирилган ичимлик суви билан таъминлаш бор-йўғи 22—50 фоизга уддаланган.

Аҳолини иш билан таъминлаш борасида ташкилотчилик, ташаббускорлик сезилмаётир. Жойларда тузилган меҳнат биржалари аксарият ҳолларда зиммаларига юкланган вазифаларни бажармаяпти. Ўтган давр мобайнида улар 875 нафар кишини ишга жойлаштирган, холос. Ваҳоланки, рўйхатга олинган 17 минг нафар ишсизга йил охирига бориб яна 2 минг киши қўшилиши кўзда тутилмоқда. Айни вақтда ташкилот, корхона ва хўжаликларда 1200 иш жойи бўш тургани меҳнат биржалари ва раҳбарлар эътиборидан четда қолаётганига нима дейсиз? Ахир, одамларни иш билан таъминлаш, даромад олиши, турмуш даражасини яхшилаш учун қайғуриш бозор иқтисодиётига ўтилаётган пайтда муҳим аҳамият касб этишини раҳбарлар наҳотки тушунмаса?

Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам аҳвол яхши эмаслиги кўзга ташланади. Деҳқончилик саноати уюшмаси хўжаликлари ўтган йили қониқарсиз ишлагани сабабли уларнинг молиявий кўрсаткичлари жуда паст бўлди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлатга сотиш режалари 12 асосий турдаги маҳсулотдан 6 таси, яъни 50 фоизи бўйича бажарилмай қолган. Асосий даромад манбаи бўлган пахта 93,7, сабзавот 94,4, узум 76,4, сут 92,8, тухум 72,5, асал 16,4 фоизга бажарилди.

Бунинг асосий сабаби суғориладиган майдонлардан фойдаланиш даражаси пасайиб кетгани ва агросаноат бирлашмасидаги **ходимларнинг масъулиятсизлиги, ихтисоси бўйича билими пастлиги, нотўғри танлангани**дир.

Ўтган йили чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш борасидаги ишлар ҳам талаб даражасида бўлмади. Чорвачилик маҳсулотларини **ишлаб чиқариш режаси биронта турдаги маҳсулот бўйича бажарилмади. Натижада чорва маҳсулотларини сотишдан 160 миллион сўм зарар кўрилди.**

Шу йилнинг 9 ойи мобайнида қилинган ишлар натижаси шуни кўрсатадики, вилоят ҳокимлигидаги деҳқончилик мажмуига масъул раҳбарлар ҳамда шу соҳада меҳнат қилаётган ходимлар ўтган йилги йўл қўйилган камчиликлардан тегишли хулоса чиқармаган.

Чорва молларининг бош сонини кўпайтиришга етарлича аҳамият берилмагани натижасида шу йилнинг ўтган даври мобайнида барча турдаги молларнинг сони ўтган йилга нисбатан камайтириб юборилди. Шунингдек, давлатга ўтган йилдагига нисбатан 3 минг тонна сут кам сотилди.

Халқимизнинг ризқ-рўзи, асосий даромад манбаи бўлмиш пахтачиликдаги бугунги аҳвол ҳаммангизга маълум. Мен кўп йиллар мобайнида республикада пахта етиштириш аҳволини кузатиб келаман. Лекин Сирдарё вилояти ҳеч қачон бу йилгидек оқсамаган, пахта тайёрлашда энг орқада қолмаган эди. Бу нима дегани ўзи? Сирдарё деҳқонлари, миришкорлари ҳар доим бошқалар учун ўрнак эди-ку! Мана шу чўлларни ўзлаштирган, обод қилган одамлар қани? Сирдарёликларнинг бошқалардан нима камчилиги бор? Бу юртда жонкуярлар йўқми? Бор! Фақат уларнинг бошини қовуштириш, бир мақсад сари йўналтириш керак. Уларнинг меҳнатини қадрлаш, рози қилиш йўқ. Юзингизга айтаман, сизлар меҳнатда тобланган одамларсиз. Бундай заҳматкаш, сабр-қаноатли халқни топиш қийин. Лекин кейинги йилларда қандай янгилик, қандай ташаббус билан чиқдинглар?

Режадаги пахтанинг маълум миқдори ва ортиғини хўжаликлар ихтиёрида қолдириш тўғрисидаги фармоннинг бажарилишида ҳам жуда катта камчиликларга йўл қўйилган. Бундан кўп ҳолларда қўли эгри, нописанд, **қишлоқ хўжалигига умуман алоқаси бўлмаган кимсалар мўмай пул ишлаш учун фойдаланган.** Қачонгача бойликни оёқости қилишга йўл қўйилади? Нега уларга жазо берилмаяпти? Бунинг сабабини биламиз, **кейин айтаман.**

Бундан ташқари, вилоят агросаноат уюшмасига қарашли хўжаликларда камомад, талон-тарожчилик ҳолларини бартараф этиш бўйича кўрилаётган тадбирлар ҳам қониқарли эмас. 1993 йилнинг 9 ойи мобайнида камомадлар акс этган 38 та тафтиш ҳужжатлари прокуратура ва ички ишлар идораларига берилган бўлса-да, ҳанузгача кўриб чиқилмаган. Бунга сабаб нима?

Жиноят жазосиз қолиши оқибатида хўжаликларда мулкни талон-тарож қилиш ҳамда четга рухсатномасиз маҳсулот олиб чиқиб кетиш ҳоллари такрорланмоқда.

Республика раҳбариятининг аҳолини дон ва ёнилғи маҳсулотлари билан таъминлаш борасида қилаётган ишига тўсиқлар қўйиляпти.

Дон маҳсулотлари республикамизга валюта ҳисобига олиб келиниб турган бир вақтда туман ҳокимларининг кўрсатмасига асосан 1000 тонна буғдой чорва молларига озуқа ҳисобида бериб юборилган. Бунинг тагида жиноят борлиги ҳаммамизга аниқ бўлиши керак.

Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотни янада чуқурлаштириш тадбирлари тўғрисида»ги ҳамда «Республика чорвачилигида иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорларини бажариш юзасидан қилинаётган ишлар талаб даражасида эмас. Бугунгача 10 та хусусийлаштирилган фермада гўшт ва сут етиштириш режаси бажарилмаган.

Хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларнинг айби билан вилоятда иқтисодий ислоҳотни амалга оширишда ички механизмларнинг ишлаб кетиши қийин бўлмоқда. Хўжаликларда мулкка бўлган муносабат деярли ўзгармаяпти.

Бугунги кунда вилоятда 650 фермер хўжалиги фаолият кўрсатаётир. Булардан 455 тасига 15 минг ўрнига 3 минг гектаргина ер ажратилган. 200 фермерга эса умуман ер берилмаган. Буни қандай тушунмоқ керак?

Аҳолининг соғлиғини сақлаш, улар ҳақида ғамхўрлик қилиш давр талабларига тўла жавоб бермайди. Вилоятда оналар ва болалар ўлимининг олдини олиш учун барча имкониятлар ишга солиняпти деб айта олмаймиз.

Халқ таълими ва мактабгача тарбия муассасалари ишидаги жиддий камчиликлар бартараф этилмаётир. Мактаб, ҳунар-техника билим юртлари ва мактабгача тарбия муассасаларида таълим-тарбия бериш шу тизимга қўйилган талабларга жавоб бермайди. **Ўқитиш ҳамон эскича.** Умумий таълим мактабларида 100 дан ортиқ фан ўқитувчилари етишмайди.

Халқ таълими соҳасида Президент фармонларининг бажарилиши талаб даражасида эмас. Уй-жойларни хусусийлаштириш учун ариза берган 5344 ўқитувчидан кўпининг илтимоси қондирилмаган. Нега келажак авлодни тарбиялайдиган, унга билим берадиган ўқитувчига бундай муносабатда бўляпмиз? Бу фармонни чиқарганимизга неча йил бўлди? Бунга ким жавоб беради?

Биринчи-бешинчи синф ўқувчиларига бепул нонушта бериш ҳам қониқарсиз аҳволда. Уларга кўп ҳолларда фақат чой ва нон берилмоқда. 1993 йилнинг биринчи ярим йиллигида боғчада тарбияланувчиларга тегишли маҳсулотларнинг атиги 30—50 фоизи берилган. Бунга нима деса бўлади? Бунинг ҳаммасига сабаб ўғрилик, юлғичлик эмасми? Нега шундай одамларнинг башарасини очиб ташламаяпмиз? Мактабларни қишки мавсумга тайёрлаш ишлари ҳам қониқарсиз экани нега ҳеч кимни ташвишга солмайди?

«Сирдарёсавдо» концернига қарашли ташкилот ва савдо шохобчаларида савдони ташкил қилиш, аҳолини белгиланган миқдордаги моллар билан таъминлашда жуда кўп хато ва камчиликларга йўл қўйилмоқда. Натижада ажратилган озиқ-овқат ва саноат моллари аҳолига етарли миқдорда етказиб берилмаяпти.

Савдо дўконлари пештахталарида озиқ-овқат маҳсулотлари йўқ ҳисоби. Бу соҳа бўйича хусусийлаштириш хўжакўрсинга, аксарият ҳолларда кўзбўямачилик билан ўтказилмоқда. Ваҳоланки, хусусийлаштиришдан туб мақсад — маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўлмоғи лозим.

Лекин савдодаги раҳбарлар шалоғи чиққан битта газ-сув дўкончасини кимгадир бериб, уни хусусийлаштириш рўйхатига киритиб, кўкракларига уриб юрибди. Бунинг ҳаммаси кўзбўямачиликдан бошқа нарса эмас.

Меъёрланган озиқ-овқат маҳсулотларини аҳолига етказиб беришда ҳам жиддий камчиликларга йўл қўйиляпти. Аҳолини белгиланган меъёрдаги маҳсулотлар билан таъминлаш, сифатига эътибор бериш, назорат қилиш ёмон аҳволда.

Савдодаги тартибсизликлар камаймаяпти. **Харидорлар ҳақига хиёнат қилиш, ноёб молларни яшириб сотиш ҳолларининг олди олинмаяпти. Харидорлар ҳақидан уриб қолиб, чўнтагини мўмай пул билан тўлдираётганларга нисбатан кескин чоралар кўрилмаяпти.** Сирдарё халқига ажратилган моллар, жумладан, озиқ-овқат молларининг кўп қисми Тожикистоннинг Ленинобод вилоятига олиб бориб сотиляпти. Мошин-мошин маҳсулот четга чиқиб кетяпти. Буни оддий одамлар кўриб, билиб турибди. Божхона ходимларининг кўзи кўрми? Буни кўпчилик раҳбарлар ҳам, маъмурий орган ходимлари ҳам билади. Лекин чора кўрмайди. Нима учун десангиз, тили қисиқ, ўзлари муттаҳам. Одамларнинг ишончидан қолган, бировнинг юзига қарай олмайди.

Бюджет маблағларининг ўта танқислиги шароитида вилоятда зарур бўлмаган харажатларни камайтириш бўйича таъсирчан чоралар кўрилмаган. Бунинг устига бюджетда кўзда тутилмаган тадбирлар учун кўплаб маблағлар ажратилган.

Айрим ташкилотларнинг раҳбар ходимлари айби билан бюджет ҳисобидан товон пулларини олишда кўплаб қўшиб ёзиш ҳоллари рўй бермоқда.

Ташкилот, муассаса ва корхоналарда давлат маблағларидан фойдаланишда қўпол молиявий хатоларга, кўплаб талон-тарож қилишлар, ғайриқонуний сарф-харажатлар, асоссиз тўловларга йўл қўйилган.

Шу йилнинг 9 ойи мобайнида тафтиш ва текширувдан ўтказилган 303 ташкилот ва муассасанинг 231 тасида, **яъни 80 фоизида ғайриқонуний харажатлар, камомад ва ўғриликларга йўл қўйилгани аниқланди. Буни қандай баҳолаш мумкин? Тартиб-интизом борми ўзи?**

Айтиб ўтилган камчиликлар бошқарма, муассаса ва ташкилотлар фаолияти устидан назоратнинг сусайтириб юборилгани, назорат-тафтиш бўлимларидан ахборот ва маълумотлар талаб қилиб олинмагани ҳамда **кадрларни танлашда қўпол хатоларга йўл қўйилгани оқибатида содир бўлган.**

Зарар кўриб ишлайдиган корхона ва ташкилотлар ҳамон кўплигича қолмоқда. Шу йилнинг 1 сентябригача бўлган маълумотга кўра, 331 корхонанинг 38 таси молия-хўжалик фаолиятини 568 миллион сўм зарар билан якунлаган.

Жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида 788 ташкилотда солиқ бўйича қонунчилик бузилган. Қайта назорат қилиш натижасида давлат бюджетига 517 миллион 415 сўм қўшимча кирим қилинди. Бу ташкилот раҳбарлари чўнтакни қаппайтиргунча, давлат билан ҳисоб-китобини тўғрилаб қўйса бўлмайдими? Эртага пенсия, нафақаларни, ўқитувчи ва шифокорларга маошни нима ҳисобидан тўлаймиз? Бу давлатни алдаш эмасми?

Ҳурматли депутатлар!

Йилнинг бошида республикамизда жиноятчиликка қарши кескин кураш бошланганидан хабарингиз бор. **Вақтида кўрилган бу тадбирни халқимиз қўллаб-қувватлади ва енгил нафас олди.** Аммо Сирдарё вилоятида жамоат тартибини сақлаш ва уюшган жиноятчиликка қарши кураш, жиноятчиликнинг олдини олиш соҳаларида маъмурий, ҳуқуқ-тартибот идоралари фаолияти талаб даражасида эмас. **Соҳа ходимлари ўртасида лоқайдлик, бефарқлик ва маънавий ўпирилиш иллати илдиз отган ҳоллар мавжуд.** Сўнгги йилларда вилоятда жиноятчилик, шу жумладан, оғир жиноятлар сонининг ошиб бораётгани ғоят ташвишланарлидир. Масалан, қотиллик 1993 йилнинг 9 ойида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан, республикада 19 фоиз камайгани ҳолда, вилоятда 37 фоиз ўсган.

Жиноятчиликнинг ўсиши маъмурий, ҳуқуқ-тартибот идораларининг суст ишлашига, вазиятни тўғри баҳолай билмасликларига ҳам боғлиқдир. Кўпгина жиноий ишлар судгача етиб бормай, жиноят содир этганлар жазога тортилмасдан қолмоқда.

1993 йилнинг 9 ойи мобайнида 1693 жиноят қайд этилган бўлиб, шундан 415 таси фош этилмай қолган. Рўйхатга олинган 52 та қотилликдан фақат 25 таси судда кўрилган, холос. Фуқаролар мулкини ўғирлаган 600 жиноятчидан фақат 351 нафаригина жазога тортилган.

Тергов ва суд идораларида оғир жиноятларни содир этганларга нисбатан асоссиз равишда енгиллик бериш ҳоллари кўп учрамоқда. Айрим инсофсиз ва диёнатсиз судьяларнинг «марҳамати» туфайли жиноятчилар қонуний жазодан қутилиб кетмоқда.

Халқ нонини туя қилаётганларга нисбатан кескин чоралар кўрилмаяпти. Зиммасига юклатилган вазифани бажармаса бу идораларнинг нима кераги бор? Порахўрлик учунми? Оддий фуқарони ҳимоя қилиш учун эмасми? Табиий савол туғилади: милиция ўз бурчини бажармаса, божхона ходимлари порахўр бўлса, прокурор заиф, ўйинчи бўлса, ҳокимларнинг қулоғи кар, кўзи кўр бўлса, оддий фуқаро кимга боради? Уни ким ҳимоя қилади? Унинг ғамини, ташвишини ким чекади? Қани адолат, қани ҳақиқат? Шу ишни бажармаса елкасига погон таққанлар нега керак? Нима учун уларга отнинг калласидек ойлик бериб қўйибмиз? Нима учун шунча шароит яратиб бердик? Одамларни ҳимоя қилиш учун эмасми?

Оддий одамлар, халқ ана шу воқеаларни, қинғирликларни кўради-да, унда ҳаммаси қуруқ гап, адолат йўқ, бўлмаган ва бўлмайди ҳам деган фикр туғилади. Энг ёмони шунда.

Ахир, одамларга яқин бўлишимиз, муаммоларни ҳал этиб беришимиз керак эмасми? Улар бизга ишониб, бизни шунинг учун сайлаган эмасми?

Вилоят ҳокимлиги жамоат ташкилотлари, эл-юрт ҳурматига сазовор бўлган фаоллар билан ҳамкорликда, уларнинг фаолиятларини мувофиқлаштириб, маслаҳатига қулоқ тутиб ишлашни ташкил қилолмаса, албатта, шу юртда аҳиллик бўлмайди, иш ҳам юришмайди.

Оммавий ахборот воситаларида вилоятда амалга оширилаётган ишлар ўз аксини топмаётир, уларга раҳбарлик эса бўшаштириб юборилган. Истиқлол мафкурасини ҳаётга тадбиқ этувчи тизимлар ҳаракатга келтирилмаган.

Ҳурматли ноиблар!

Шу ўринда биринчи раҳбар, унинг вазифалари ҳақида тўхталиб ўтишга тўғри келди.

Мен илгари нутқларимда кадрларни бир неча тоифага ажратган, кимлар билан қандай ишлаш кераклиги тўғрисида фикримни баён этган эдим. Биринчи тоифа, бу — ҳозирги оғир вазиятдан фойдаланиб қолишга ҳаракат қиладиган, фақат ўз манфаатини ўйлайдиган, халқ ғам-ташвишидан бегона кимсалардир. Иккинчи тоифа эса — бефарқ, лоқайд одамлар бўлиб, уларни «ўйинчи» дегим келади. Бундай раҳбарлар ҳеч кимга қарши гапиришни, душман орттиришни хоҳламайди. Ўйин билан юрибди. Шамолга қараб туради. Хушомадгўйлик билан овора. Неча марта айтдим: менинг номимни улуғлаш керак эмас! Вилоятларга кираверишда, чегарада суратимни осиб қўйиш керак эмас! Одамлар нима дейди, ахир! Ҳар бир маъруза, ҳар бир нутқ Каримовдан бошланиб, Каримов билан тугайди. Бу нима деган гап? Каримовни тинч қўйинглар! «Яшасин!» деган даврлар ўтди. Ҳаммаси ўтади. Фақат зиммангизга юклатилган ишни бажарсангиз — менга бўлган энг катта ҳурматингиз шу!

Ўзбекистон танлаган тараққиёт йўлини, унинг ўзига хос жиҳатларини одамларга тушунтириш, онгига сингдириб бориш, бу — менинг Президент сифатидаги бурчим. Чунки биз бу йўлда елкадош бўлишимиз керак. Лекин ана шу фикрлар баён этилган китобларни ҳам улуғлаш эмас, ўрганиш керак. Танқидий кўз билан, фикр юритиб ўқиш керак.

Энди кадрларни танлаш масаласига келсак, шуни билингларки, бу энг нозик иш. Одамлар жойида ўтирса, топширилган ишга муносиб бўлса — шунинг ўзи 50—60 фоиз ютуқ демакдир. Ўзи рози бўлса, ундан эл рози бўлса, бундан ортиқ бахт йўқ. Аммо, вилоятда ҳамон сўзамол, гапга тўн кийдирадиган, ўзини донишманд қилиб кўрсатадиган, лекин халқнинг назаридан қолган кишилар масъул лавозимларда ишлаб келмоқда. Қани вилоят ҳокимининг кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишдаги ўрни?

Вилоятда кадрларни танлаш, уларни ўрганиш жараёнлари халқ депутатлари, фаолларидан сир тутилган. Кадрларни танлашда уларнинг малакаси, қатъиятлилиги, қобилияти эмас, аксинча, уларни ишга тайинлашда вилоят раҳбарига нисбатан шахсий эътиқоди, садоқати инобатга олинган. Лавозимларни таниш-билишчилик, ошна-оғайнигарчилик асосида тақсимлашга йўл очилган. Бу йўл билан тайинланган раҳбарлардан юрт, ватан, истиқлол манфаати учун нима кутиш мумкин?

Баъзи раҳбар шахсларни ишдан олиш, уларнинг наздида, жонини олишдай гап. Қўрқади. Нега? Қўлидан бошқа иш келмайдими? Оч қоладими? Йўқ. Сабаби шуки, амалини суиистеъмол қилиб келган бўлади. Мансабдан манфаат топмаса, нега бунча қўрқади?

Сирдарё вилоятида ҳам иккита ҳоким муовини лавозими бўш турди. Баъзи ҳокимлар қўл остида ёш, кучли, ташаббускор одам ишлашини хоҳламайди. Сабаби — заиф раҳбар кучли муовиндан қўрқади. Сирдарёда ана шундай чўлда тобланган ёшлар йўқми? Жуда кўп. Фақат уларни тарбиялаш, ўстиришга эътибор йўқ.

Сизлар фақат ҳамма камчилик, ҳамма «бало» бизнинг вилоятда экан, деб ўйламанг. Афсуски, бу камчилик, бу эски касаллик кўп вилоятларга ҳам хос.

Вилоят ҳокимининг эътиборсизлиги ва қатъиятсизлиги туфайли раҳбарлар орасида аҳиллик йўқ, бундай аҳвол бошқариш самарасига салбий таъсир қиляпти.

Бу хато ва камчиликлар шуни кўрсатадики, вилоят ҳокими раҳбарликни, талабчанликни мутлақо бўшаштириб, вазиятни чигаллаштириб юборган. Биринчи раҳбарликни зиммасига олган шахсга кўп ҳуқуқ берилган, лекин унинг масъулияти ҳам каттадир. Бугунги замон раҳбарлик лавозимида ўтирганлардан қатъий талаб қилади. Раҳбар бўлиш ҳамманинг ҳам пешонасига ёзилмаган.

Заиф, ўз соясидан қўрқадиган, лекин ўз манфаатини эсидан чиқармаётган шахслар — ўйинчилар билсинки, уларнинг замони — даври ўтди.

Энди ёш, эл-юрт ишига жонини тиккан — мен учинчи тоифага киритган кадрларга умид боғлашимиз керак. Мен Қашқадарёда ишлаб юрганимда ана шундай ёшларни кўрсам, қани энди, бирон ўрин бўшаса-ю, уларни кўтарсам, деб орзу қилардим. Бунинг учун вилоятдаги ана шундай ёшларни излаб топиш, яъни ташкилий ишларни яхши йўлга қўйиш керак.

Ҳозир бир куни — бир ойга, бир ойи — бир йилга тенг тарихий даврни бошдан кечиряпмиз. Кечаги ўлчовлар бугунга тўғри келмайди. Шунинг учун ҳам агар мендан Президент, давлат раҳбари сифатида юрагингдаги энг катта, эзгу ниятинг нима деб сўралса — Олло таолога минг шукроналар айтиб, эл-юртимизга тинчлик-осойишталик сўрардим, халқимизнинг ризқини, насибасини сўрардим, ҳар бир хонадонимизнинг тотувлигини, фарзандларимизнинг бахтини илтижо қилардим.

Ана шу мақсад — муродимизга етиш учун нима керак, деб сўралса — аввалambор эл-юртимизга инсофли, диёнатли, билимдон, тажрибали раҳбарлар, фаоллар керак, эл-юрт обрўси учун, Ватанимиз манфаати учун жонини тиккан жонкуяр, камарбаста раҳбарлар керак. Қани энди, шундайлар ҳар қайси вилоятда, туманда кўпроқ бўлса, дер эдим.

Ҳар қайси шаҳар, туманларимизда, йўлларнинг ҳар бир чорраҳасида мана шу — ҳаммамизнинг қалбимизда бўлган, ҳаммамизни муқаддас ишларга чорлайдиган сермазмун шиорни катта-катта ҳарфлар билан ёзиб қўярдим: «Бу азиз Ватан — барчамизники. Унинг бахт-саодати, ёруғ истиқболи, фаровон келажаги учун яшаш, курашиш, керак бўлса жонни фидо қилиш шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир инсон учун бахтдир».

Ҳурматли ноиблар!

Неъматларга бой еримиз, бағри кенг, меҳнаткаш халқимиз бор. Мана, дунёни кўряпмиз. Бундай халқ, яна такрор айтаман, ҳеч қаерда йўқ. Келинг, йўл қўйилган хато ва камчиликларни ўзимиз тузатайлик. Ватанимиз, халқимиз бахт-саодати учун ўзимиз курашайлик. Чунки келажак — ўзимизга керак. Ўшанда Ўзбекистон ўзи танлаган тараққиёт йўлидан, ёруғ истиқбол йўлидан ортга қайтмайди. Фақат қўлни қўлга бериб ишласак, аҳил бўлсак, иншооллоҳ, барча эзгу ниятларимизга етамиз. Келажак учун хизмат қилайлик.

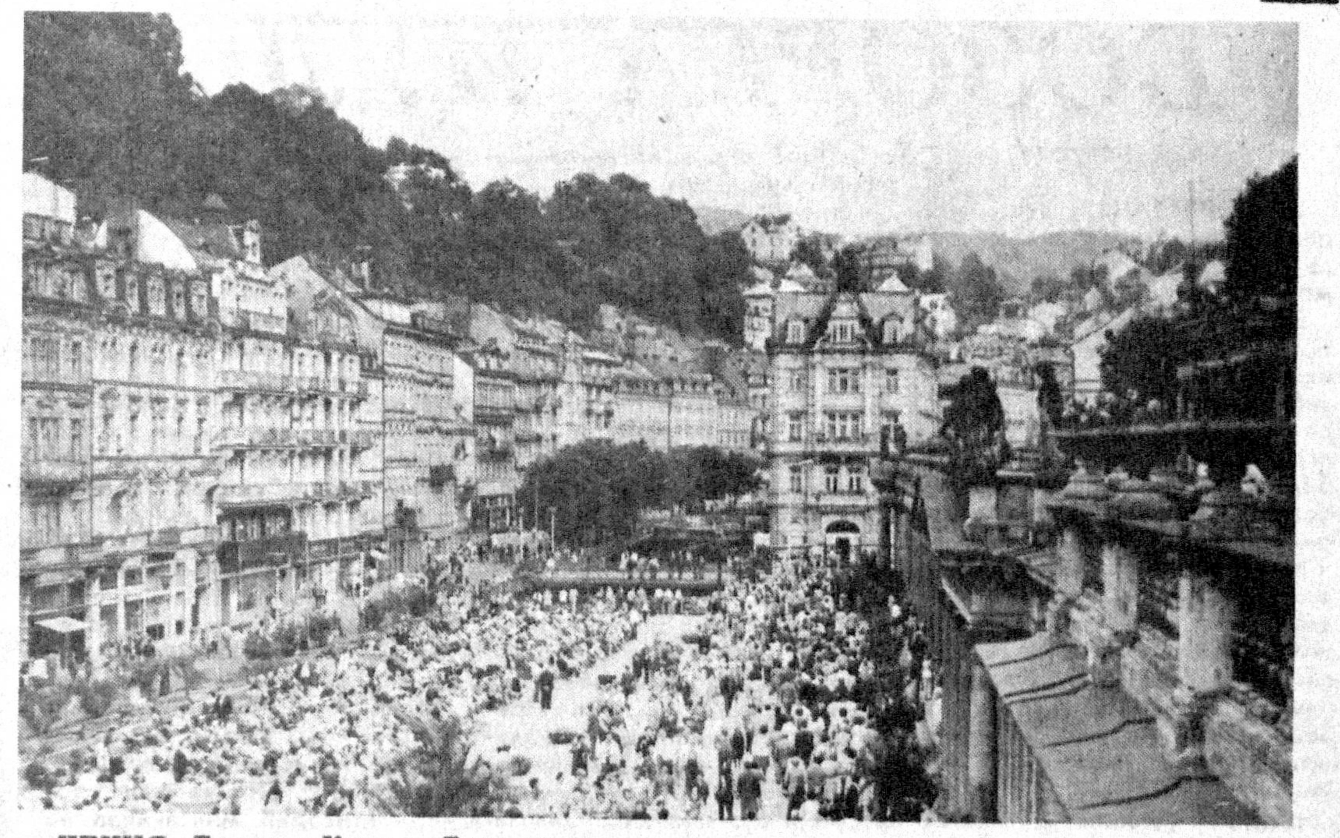

ЧЕХИЯ. Бугунги Карлови Вари шаҳри.

Г. НАЗАРОВ олган сурат.

ҲОРИЖДАН ХАБАРЛАР

ЯПОНИЯНИНГ ТАШАББУСИ

Москвада рўй берган воқеалар туфайли Россиянинг иқтисодий ва молиявий аҳволи бирмунча ёмонлашди. Буни жуда тез илғаган Япония Россиянинг ташқи қарзини тўлаш муддатини орқага суриш ташаббуси билан чиқди. Россия ва Ғарб давлатлари ўртасида бу борада музокаралар ўтказишни, масалани ижобий ҳал этишда воситачилик қилишни Япония ўз зиммасига олмоқчи.

«Нихон кэйдзай» газетасининг ёзишича, Россия ўз қарзларини 1994 йилда тўлаши лозим эди. Бироқ сўнгги воқеаларнинг ривожи бунинг иложи йўқлигини кўрсатмоқда. Ўзаро музокаралар шу йилнинг охирида бўлиб ўтади.

Р. ХАСБУЛАТОВНИНГ ҲИМОЯЧИСИ ПАЙДО БЎЛДИ

«5 октябрь эрталабки соат 10 дан бошлаб мен Руслан Хасбулатовнинг ҳимоячисиман», — деб эълон қилди Москва адвокатлар коллегиясининг аъзоси Абдулла Ҳамзаев. У Геннадий Янаев ва Вячеслав Тереховни ҳам ҳимоя қилаётганини айтди. Лекин, Руслан Хасбулатов билан ҳозирча учрашишга унинг ҳаққи йўқ. Бунинг учун давлат бош прокурорининг рухсати зарур. Абдулла Ҳамзаев Россиянинг янги бош прокурори Алексей Казанник бу масалани ижобий ҳал қилишидан умидвор бўлиб турибди.

ХИТОЙ МУЗОКАРАЛАР ЎТКАЗИШГА РОЗИ

Ядро воситасига эга бўлган давлатлар Америқо Президенти Б. Клинтоннинг ташаббуси билан 1996 йилдан бошлаб ядро синовларини ўтказмасликка доир музокараларни бошламоқчи эди. Бироқ Хитойнинг 5 октябрда ўтказган ерости ядровий синови ҳаммани ўйлатиб қўйди. Лекин шундай бўлса-да, Хитой бундан кейин ядро синови билан боғлиқ музокараларда иштирок этишни ва тинчлик тарафдори эканини билдирмоқда.

ОВРУПО ҲАМЖАМИЯТИ ДОИРАСИ КЕНГАЯДИ

Оврупо ҳамжамияти ўз сафига Австрия, Швеция, Финляндия ва Норвегияни қўшишни режалаштирмоқда. 1995 йилнинг январь ойида Люксембургда ҳамжамиятга аъзо давлатларнинг раҳбарлари учрашади. Ана шунда бу масала атрофлича ҳал қилинади, деб хабар беради «Файнэншл таймс» газетаси.

(ЎзА).

В. АРДЗИНБАНИНГ БАЁНОТИ

РАТА — ТАСС мухбирининг хабар беришича, Абхазия Олий Кенгашининг Раиси Владислав Ардзинба жаҳоннинг кўпгина мамлакатлари раҳбарлари ва халқларини Абхазияда тинч ҳаёт маромини тиклаш учун кўмаклашишга чақирди. Абхазия Олий Кенгаш матбуот хизмати 7 октябрь куни тарқатган баёнотда маълум қилинишича, Владислав Ардзинба Абхазия раҳбарияти ким қайси миллат ва элатга мансублиги ёки сиёсий қарашлари қандай бўлишидан қатъий назар мамлакатда истиқомат қилаётган барча аҳолининг фуқаролик ҳуқуқларини ҳимоя этишга тайёрлигини айтган.

Ҳужжатда таъкидланишича, яқин вақтларда Абхазия Республикаси янги конституцияси лойиҳаси кўриб чиқилади. Унга мувофиқ, Абхазия кўппартияли парламентга эга демократик республика бўлади, инсон ҳуқуқлари ҳимояси ва демократик эркинликларга кафолат берилади.

ШАХТАДА ПОРТЛАШ

Копейск шаҳридаги «Челябинскуголь» шахталаридан бирида 7 октябрь куни кечқурун юз берган портлаш оқибатида уч киши ҳалок бўлди. Россия Федерацияси фавқулодда вазиятлар бўйича давлат қўмитасидагилар портлаш шахтада кўп миқдорда тўпланиб қолган метаннинг ёниши туфайли содир бўлган, деб ҳисобламоқда.

Ёнғинни ўчириш учун етиб келган қутқарувчилар ишчиларнинг кўп қисмини шахтадан олиб чиқишга муваффақ бўлди. Бироқ кутилмаганда рўй берган портлаш натижасида ўн саккиз киши ер остида кўмилиб қолди. Улар орасида қутқарувчилар ҳам бор.

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР·ХАБАРЛАР·ҲОДИСАЛАР

«АРКСИМ» — ИШОНЧЛИ ШЕРИК

«Находка» эркин иқтисодий ҳудудида жойлашган «Арксим» Россия — Хитой қўшма корхонаси Узоқ шарқлик тадбиркорларнинг ишончли шеригига айланиб қолган. Қўшма корхона таъсис этилганига уч йил бўлди. Директор Ян Цушининг айтишича, шу вақт мобайнида корхона Узоқ Шарқнинг турли туманларида ўнта йирик бинолар барпо этди. Улар Находка, Хабаровск, Новосибирскдаги турар-жой уйлари, спорт-соғломлаштириш мажмуи ва болалар боғчаларидир.

«Арксим»нинг Москва ва Пекиндаги бўлимларида қўшма корхона кучи билан Чернобиль фалокатидан зарар кўрган болалар учун марказ бунёд этиш лойиҳаси устида ҳам иш олиб борилмоқда. Яқинда «Арксим» Приморьеда банк ва меҳмонхона биноларини барпо этишга киришди.

ТАБИИЙ ЎСИШ ҚАМАЙМОҚДА

Беларусда кейинги ойларда аҳолининг табиий ўсиши шиддат билан қисқариб бораётир, бироқ шунга қарамасдан, республика фуқаролари сони фақат кўпаймоқда. Собиқ совет иттифоқи ҳудудларининг «алангали» нуқталаридан Беларусь миллатига мансуб кўплаб одамларнинг кўчиб келаётгани бунга сабаб бўляпти. Республикага кейинги олти ойнинг ўзидаёқ 16 минг киши доимий яшаш учун кўчиб келди. Январь — июнь ойларида эса туғилиш ўтган йилдагига нисбатан 3,8 минг кишига камайган.

(ЎзА).

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

СУД ЗАЛИДАН... ҚОЧИБ КЕТДИ

● АРМАНИСТОН Олий судида фавқулодда ҳодиса юз берди: «босқинчилик оқибатида фуқароларнинг шахсий мулкини эгаллаб олгани учун» деган модда билан айбланаётган маҳбус суд залидан қочиб кетди. Судья танаффус эълон қилгач, маҳбуслар билан зални тўсиб турган панжара эшиги очилган заҳоти маҳбуслардан бири чапдастлик билан ўзини четга олдию, бир зумда йўлакка отилиб чиқди. Юз берган воқеадан эсанкираб қолган соқчилар нима бўлганини англаб етгунларига қадар судланувчи кўздан ғойиб бўлди. «Голос Армении» газетасининг хабарига қараганда, ўша куни маҳбусни тутиб келтиришнинг иложи бўлмаган. Ҳозир у қўлга тушдими, йўқми, бу ҳақда хабарда ҳеч нарса дейилмайди.

МЕҲР-ОҚИБАТ КУТГАН ЭДИ...

● САМАРАЛИК Владимир Коляков деган кимса юртдошларининг меҳр-оқибатини синаб кўрмоқчи бўлиб, кўйлагининг юқори тугмаларини ечган ва галстугини туширган кўйи шаҳар хиёбонларидан биридаги дўкончa ёнига узала тушиб ётиб олди.

Шу тариқа инсульт ёхуд жилла қурса, юрак санчиғига дучор бўлган касал киши қиёфасига кирди. Ва... меҳр-оқибат кута бошлади.

Афсус, барча хатти-ҳаракатлари беҳуда кетди. Ярим соат ўтган бўлса ҳам ҳеч ким қиё боқмади. На бир киши «тез ёрдам»га қўнғироқ қилди, на ҳол-аҳвол сўради.

Фақат бир қизча бу ҳолга чидай олмай унга яқинлашган эди, уни ҳам онаси силтаалаб, колготкасини кир қилганлиги учун койиб, четга тортиб кетди...

БИР БУХАНКА НОН УЧУН

● БУ ГАПГА ишониш қийин. Лекин далиллар шуни айтиб тургач, нима ҳам қила олардингиз. Пермь шаҳри милицияси нон дўкони олдида юз берган қотиллик сабабини ниҳоят аниқлади.

Воқеа бундай бўлган экан. Нон маҳсулотлари дўконига тунда ёнига «Хлеб» деб ёзилган юк машинаси келиб тўхтайди. Дўконга нон туширилаётган пайт қаердандир пайдо бўлган 13 ёшли бола битта буханкани олмоқчи бўлади. Буни кўриб қолган ушбу дўкон ихтиёрида бўлган «Рост» ўртоқлик корхонаси директори нон ўғрисини шартта отиб ташлайди.

Ҳозир шу иш юзасидан тергов давом этмоқда.

БОЗОРГА ЙЎЛ

(Боши 2-бетда).

ТЎРТИНЧИДАН, аҳолининг демографик таркибини ҳисобга олган ҳолда кучли ижтимоий сиёсатни ўтказиш.

БЕШИНЧИДАН, бозор иқтисодиётига ўтиш объектив иқтисодий қонунларнинг талабларини ҳисобга олган ҳолда, «инқилобий сакрашларсиз», яъни эволюцион йўл билан, пухта ўйлаб босиб, босқичма-босқич амалга оширилиши керак.

Китобдаги «Иқтисодиётни мафкурадан холи этиш — демократик ва бозор ўзгартиришларининг асоси», «Давлат — иқтисодий ўзгартиришларнинг ташаббускори ва бош ислоҳотчиси», «Бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш — иқтисодий ислоҳотлар йўлининг негизи», «Ўзбекистонда иқтисодий ислоҳотларни ҳуқуқий таъминлаш» сингари бобларида ўтиш даври қийинчиликлари ва уларни бартараф этиш йўллари алоҳида чуқур таҳлил этиб берилади.

Мамлакатимиз иқтисодиёти бюрократик буйруқбозлик услубидан бозор иқтисоди томон дадил кириб бормоқда. Бу жараён осон кечаётгани йўқ. Шунинг учун ҳам ҳозирги кунда хўжаликни бошқариш билан боғлиқ бўлган ҳуқуқий нормативларни тўла билмаслик асло мумкин эмас. Юртбошимиз ўз рисоласида таъкидлаганидек: **«Бозор иқтисодиётига ҳуқуқий нормалар ва қоидаларга таяниши билан маъмурий-буйруқбозлик тизимидан фарқ қилади. Бозор муносабатларининг бутун механизми давлат томонидан кўрсатиладиган ва қонун билан мустаҳкамланадиган бозор шарт-шароитлари доирасидагина амалга оширилади».**

Эндиликда ҳар бир ёш мутахассис, қўшма корхона раҳбари ёки фермер эркин фаолият кўрсатиши учун Асосий Қонун — Конституциямизни, мулкчилик, корхоналар, тадбиркорлик, ижарага, кооператив, ташқи фаолият, чет эл инвентациялари, давлат мулкини хусусийлаштириш тўғрисидаги қатор қонунларни пухта билмаслиги, асло мумкин эмас. Тўла ҳуқуқий билимга эга бўлган корхона раҳбари кўзлаган мақсадига эришиши мумкин. Буларсиз энди узоққа бориб бўлмайди.

Китобда миллий пул бирлигини муомалага киритиш билан боғлиқ бўлган муҳим масалага ҳам алоҳида эътибор берилади. Тўғри, бошқа давлатлардан иқтисодий мустақил бўлиш учун ҳар бир мустақил давлат ўз пулига, ўзининг миллий валютасига эга бўлиши лозим. Лекин, миллий валютани жорий этиш инқилоб билан баробар бўлган ниҳоятда масъулиятли ишдир.

«...Ўз валютамизни муомалага чиқариш техник жиҳатдан катта қийинчилик туғдирмайди, — дейди юртбошимиз ўз китобида... — Миллий пул бирлигини жорий этишдан тийиб турган жиддийроқ муаммолар айнан иқтисодий муносабатлар соҳасига тегишлидир. Энг аввало, бошқа республикалар билан ўзаро ҳисоб-китоблар принциплари кескин ўзгаради, хорижий давлатлар билан ўзаро муносабатларни ҳам тубдан ўзгартириш талаб этилади.

Вужудга келган шароитда валютамизни жорий этишимиз — биринчи навбатда, ҳисоб-китоб операцияларини мураккаблаштиради, баъзан эса шаклланган хўжалик алоқалари тўғридан-тўғри издан чиқишига олиб келиши мумкин. Республика ҳозирги вақтда бунга иқтисодий жиҳатдан тайёр эмас».

Бу билан Президентимиз энг долзарб масалалардан бири бўлмиш — миллий пул бирлигини жорий этиш билан боғлиқ саволларга тўла ва аниқ жавоб беради.

Қишлоқ хўжалигининг самарадорлигини оширишда мавжуд суғориладиган ер майдонларидан оқилона фойдаланиш ва бу соҳага янги муносабатни шакллантириш асосий ўрин эгаллайди. Президентимиз қишлоқ хўжалигини кескин ривожлантиришнинг асосий ўрни ва роли фермер хўжаликлари зиммасида эканлигини яхши биладилар. Ўзининг бу борадаги қарашларининг нақадар тўғри ва оқилона эканлигини Голландияга қилган ташрифи давомида амалда исботлади. Шунинг учун ҳам шу йил ёзида республика Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган мажлисда фермер хўжаликларга алоҳида эътибор бериш кераклигини уқтириб ўтдилар ва ана шу соҳада жиддий камчиликларга йўл қўяётган вилоят ва туман раҳбарларини қаттиқ танқид қилдилар.

Ҳақиқатан ҳам мустақил мамлакатимиз аҳолиси фаровонлигини ошириш, турмуш даражасини янада юқори поғонага кўтариш — қисман қишлоқ хўжалигига боғлиқ. Кўпгина хорижий мамлакатларда бўлганмиз. Лекин бизнинг мамлакатимиздагидай ниҳоятда унумдор ер ресурси, табиий шароит, етарли ишчи кучи камдан-кам топилади. Ҳали ҳам бебаҳо бойлик — ердан тежаб-тергаш, унумли фойдаланиш борасида жиддий камчиликлар мавжуд. Болаларга, барча ёшларга шу она замин — бебаҳо бойлигимиз ва уни асраш, самарали фойдаланиш ҳақида кенг тушунча бериб боришимиз лозим. Ислом Каримов ўз асарида алоҳида таъкидлаганидек: «Мустақиллик шароитида ер, ер ости бойликлари, бошқа табиий ресурслар кўп авлодларнинг меҳнати билан барпо этилган шу иқтисодий, илмий-техникавий имкониятлар ва ақлзиё салоҳияти миллий бойликка айланиб, одамлар фаровонлигининг гарови ва ижтимоий тараққиётнинг асоси бўлиб қолди».

КИТОБДА ХАЛҚ хўжалигининг бошқа энг муҳим соҳаларида бозор иқтисодиётини жорий этиш учун нималарга эътибор бериш, айниқса, республиканинг экспорт қудратини ривожлантириш ва янада мустаҳкамлаш учун бутун куч-ғайратларини сарфлашга даъват этилади. Бунинг боиси бор. Эндиликда республика ичкарида эмас, аввало, жаҳон бозорида харидоргир бўлган маҳсулот ишлаб чиқармасдан туриб, дунё мамлакатлари ичида муносиб ўрин эгаллаш асло мумкин эмас. Бизнингча, бу борада кейинги беш-олти йил ичида яхшигина ютуқларга эришган Малайзия, Туркия каби давлатларнинг тажрибаси намуна бўла олади, деб ўйлаймиз. Муваффақиятлар ўз-ўзидан, бир-икки йил ичида бўлмайди. Бунинг учун етарли база яратиш, етук мутахассислар тайёрлаш керак.

Эндиликда хорижий мамлакатлар билан савдо, илмий-техникавий ва иқтисодий алоқаларни кенгайтириш, юртимизда чет эл сармоядорлари билан корхоналар барпо этиш, ёшларни жаҳондаги энг яхши ўқув юртларида таълим олишини ва илмий марказларда малака олишини таъминлаш керак.

Президентимиз Ислом Каримов кейинги икки-уч йил ичида жуда кўп мамлакатларга ташриф буюрди. Жаҳоннинг энг нуфузли анжуманларида қатнашди. Биз ҳам юртбошимизга Ҳиндистон, Жанубий Корея, Малайзия ва Индонезия сингари давлатларга қилган сафари давомида ҳамроҳ бўлганмиз. Бу давлатларнинг бозор иқтисодиётидаги тажрибаси, бу борада ёш иқтисодчи ва мутахассисларнинг ўрни ва роли, эркин иқтисодий минтақалар ва қўшма корхоналарнинг фаолияти билан батафсил танишганларининг, батафсил суҳбат қурганликларининг гувоҳи бўлганмиз...

Китобни иқтисодга қизиқувчи оддий бир журналист сифатида мутолаа қилиб чиқдик. Унинг мағзини тўла чақиш учун эса рисолани бир неча бор варақлашга, мутахассислардан сабоқ олишга тўғри келади. Шунинг учун ҳам ёш иқтисодчилар ва мутахассислар учун китоб ҳақида узлуксиз суҳбатлар, баҳс-мунозаралар ташкил этиш керак. Мустақил Ўзбекистонимизни бунёд этаётган ҳар бир навқирон авлод рисолада олға сурилган ғоянинг мазмунига тўла тушуниб етсин, ҳеч бир саволи жавобсиз қолмасин. Эндиликда ҳеч бир соҳа мукаммал иқтисодни билмасдан туриб ривож тополмаслигига ишонч ҳосил қилсин.

Мустақилликка эришганимизга икки йилдан ошди. Давлатимиз дадил оёққа туриб олди. Дунё мамлакатлари Марказий Осиёда Ўзбекистон, дея аталмиш келажаги буюк давлат салобати бўй-бастини кўрсатаётганлигини аста-секин тан олиб, унинг бой имкониятларини ҳис қилмоқдалар. Буни биз Президентимиз Ислом Каримовнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида қилган маърузасидан сўнг ўз кўзимиз билан кўрдик, дилимизда катта фахрланиш туйғуси жўш урди.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ келажаги ёшлар қўлида, уни навқирон авлод яратади. Шундай экан ҳар бир йигит-қизга юртбошимизнинг шу куннинг беқиёс маънавий бойлиги ва йўналишимиз учун дастуриламал бўлган **«Ўзбекистон — келажаги буюк давлат», «Ўзбекистон ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» ва бугун биз қисқача фикр юргизган «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» китоблари энг яқин йўлдош, дўст ва маслаҳатгўйи бўлиши керак. Ёшлар Иттифоқининг турли бўғиндаги ташкилотлари ана шу китоблар юзасидан жойларда суҳбатлар, баҳс-мунозаралар ўтказса мақсадга мувофиқ бўларди.**

«Ўзбекистон—бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» китоби фақатгина иқтисодий билимимизни, тафаккуримизни бойитибгина қолмай, балки келгусида истиқбол йўлимиз учун ҳам асосий маёқ бўлиб қолади.

Жаббор РАЗЗОҚОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист.

ХАЛҚ АНЪАНАЛАРИ ҚАЙТА ТИКЛАНМОҚДА

Андижон вилоятида яшовчи корейслар кўп йиллардан буён биринчи марта Чу—Сэк деб аталадиган қадимий миллий ҳосил байрамини нишонладилар. Вилоят маданият маркази ва ва Асакадаги «Ўздэувато» Ўзбекистон — Корея қўшма корхонаси мутахассислари бу байрамни қайта тиклаш ташаббускори бўлдилар.

Андижондаги тантаналар уйин ўша оқшом байрам қатнашчилари билан тўлди.

Байрам қатнашчилари Ўзбекистон кўпгина корейс миллати вакиллари учун иккинчи ватан бўлиб қолганини таъкидладилар. Улар ватанларидан узоқда яшашларига қарамай, ўз маданиятлари, урф-одатлари ва тилга бўлган меҳр-муҳаббатларини сақлаб қола олдилар. Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгач, корейслар жамоасининг хориждаги ўз ватандошлари билан мулоқот қилиш, маданий ва иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш имкониятлари кенгайди.

ҚАДРЛИ ДЎСТЛАР!

РАА
ЎЗБЕКИСТОН
"ШАРҚ" НМК
РЕСПУБЛИКАСИ

Ўзбекистон ҳудудида намойиш этиладиган барча телекўрсатувлар ва радиоэшиттиришлар ҳақида олдиндан батафсил маълумот бериб борувчи республикадаги ягона нашр -

"ТОШКЕНТДАН ГАПИРАМИЗ ВА КЎРСАТАМИЗ"га 1994 йил учун ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА.

ОБУНА БАҲОСИ:
1 ойга - 270 сўм,
3 ойга - 810 сўм,
6 ойга - 1 620 сўм,
12 ойга - 3 240 сўм.

Нашр кўрсаткичи - 75490

Спорт

Мустақиллик кубоги ўзимизда қолди!

Илк бор ўтказилган «Ўзбекистон мустақиллиги Кубоги» Халқаро турнирида барча вазн тоифаларида ғолиблик юртдошларимизга насиб этди. Жамоалар орасида ҳам Ўзбекистонга тенг келадиган рақиб топилмади. Ўзбекистон 1 (республикамиздан учта жамоа қатнашган) биринчи, Россия иккинчи, Қирғизистон жамоалари учинчи ўринларни эгалладилар.

Республика бокс федерацияси раиси, «Ўзбекенгилсаноат» давлат ассоциацияси бошқарувининг раиси Ў. Исмоилов «Ўзбекистон мустақиллиги Кубоги» совринларини, хусусан, жамоамизга Бош совринни топшираётганда «Алпомиш» спорт саройига йиғилганларнинг олқишлари зални тутиб кетди. Ҳикматилла Аҳмедов жамоа сардори сифатида биллур совринни қўлига оларкан, жамоадошларининг юраклари қувончдан ҳапқириб кетаётгани кўриниб турарди...

...Финал мусобақалари олдидан ринг атрофини журналистлар ўраб олишди. Телетасвирчилару, фотомухбирлар ҳар бир дақиқани ғанимат билиб, тасвирга муҳрлаб қолиш билан овора, кимлардир спортчилару мураббийлардан гап олиш пайида... Ахир бу Халқаро турнир ҳақидаги хабарни дунёнинг турли бурчакларида илҳақ бўлиб кутишаётганди-да. Айрим жамоалар учун турнирнинг якунлари катта аҳамиятга эга эди. Хусусан Афғонистоннинг «бели бақувват» фирмаларидан бири мусобақаларда муваффақият билан қатнашиб, учинчи ўринни эгаллаган афғонистонлик чарм қўлқоп устаси Муҳаммаджаводга минг амриқо долларини мукофот тариқасида ҳадя қилгани ҳам бежиз эмас. Яна Ҳиндистон вакиллари Абинаш Кумар Дазади, Манодж Калосиа, Гурлид Сингхлар ҳам учинчи ўринларни эгаллашди. Бизнингча, улар ҳам бу ерда топширилган соврину мукофотлар билан чекланиб қолишмаса керак.

Турнирнинг энг яхши боксчисига аталган соврин тошкентлик «чарм қўлқоп» бўйича жаҳон вице-чемпиони Ҳикматилла Аҳмедовга топширилди. Унга ўзбек—итальян «Витож» қўшма корхонаси таъсис этган 500 амриқо доллари ҳам насиб этди.

Россиялик В. Иваненкога ғалабага бўлган иродаси учун махсус соврин насиб қилди. Н. Отаев эса энг маҳоратли боксчига аталган соврин эгаси бўлди. Юқоридаги номлар ҳакамлар коллегияси, мутахассислар, кузатувчилар томонидан синчиклаб ўрганиб чиқилгач, эълон қилинди.

Энди финалда барча вазн тоифаларда ғолиблик учун куч синашган боксчиларнинг номларини келтирамиз: (Қора ёзувда ғолиблар).

48 кг. вазнда: **Ж. Ҳайитов** (Бухоро), спорт устаси, 18 ёшда, 1992 йил Республика чемпиони, Жексон хотира турнири ғолиби. — Собит Мўйдинов (Тошкент), 23 ёшда, 13 йилдан бери бокс билан шуғулланади.

51 кг. вазнда: **Ҳикматилла Аҳмедов** (Тошкент), Жаҳон чемпионатининг кумуш медали совриндори, 21 ёш — Рустамхўжа Раҳимов (Тожикистон), 22 ёш.

54 кг. вазнда **Уйғун Сиддиқов** (Янгиобод), 22 ёш, МДҲ чемпиони, Жаҳон чемпионати иштирокчиси — Матвей Чекунов (Россия).

57 кг. вазнда: **Муҳаммадқодир Абдуллаев** (Андижон), ёши 20 да, 7 йилки боксга меҳр қўйган. — Н. Абдураимов (Чирчиқ), 24 ёш, 1987—92 йилларда Ўзбекистон чемпиони.

60 кг. вазнда: **Садир Тошматов** (Фарғона), 23 ёшда, Республика чемпионатларининг совриндори, — Ҳайдар Галяух (Бошқирдистон), 18 ёш.

63,5 кг. вазнда: **Фарҳод Бакиров** (Янгийўл), ёши 21 да, 1991—92 йиллари Республика чемпиони — Қаҳрамон Бойназаров (Чиноз), 19 ёшли Қаҳрамон 6 йилдан бери бокс билан шуғулланади.

67 кг. вазнда: **Наримон Отаев** (Чирчиқ), 1989—93 йилларда Ўзбекистон чемпиони, — Баҳодир Аҳмедов (Қўқон), 20 ёшда, 10 йилдан ортиқ бокснинг сирларидан бохабар.

71 кг. вазнда: **Икром Бердиев** (Шаҳрисабз) 19 ёш, 1993 йили Ўзбекистон чемпиони. — Муҳамед Эминжонов (Қирғизистон), ёши 19 да.

75 кг. вазнда: **Дилшод Ербеков** (Самарқанд) — Д. Шунин (Қирғизистон). Дилшод рақибини ўйиннинг биринчи раундидаёқ енгди.

81 кг. вазнда: **Роман Панарин** (Самарқанд) 26 ёш, 1987—92 йиллари Ўзбекистон чемпиони — А. Эльдукаев (Россия), 20 ёшда.

91 кг. вазнда: **Алишер Авазбоев** (Қорақалпоғистон), ёши 22 да, 1993 йили Ўзбекистон чемпиони — Роман Иваненко (Россия), 20 ёшли бу боксчи юқорида айтганимиздек, ғалабага бўлган иродаси учун махсус соврин эгаси бўлди.

91 кг. дан юқори вазнда рақиб топилмагани учун **Олег Маскаев** биринчи ўринни олди.

Халқаро турнирнинг якунларидан кўриниб турибдики, Ўзбекистон боксчиларининг қўллари рақиблариникидан анча баланд. Бу эса кўплаб мухлисларда умид учқунларини алангалатади. Ўзбекистонда спортни ривожлантириш учун саъйи-ҳаракатларни оқлаётган спортчиларимиздан булардан-да юқорироқ натижалар кутиб қоламиз.

Нодир МАҲМУДОВ,
«Туркистон» мухбири.

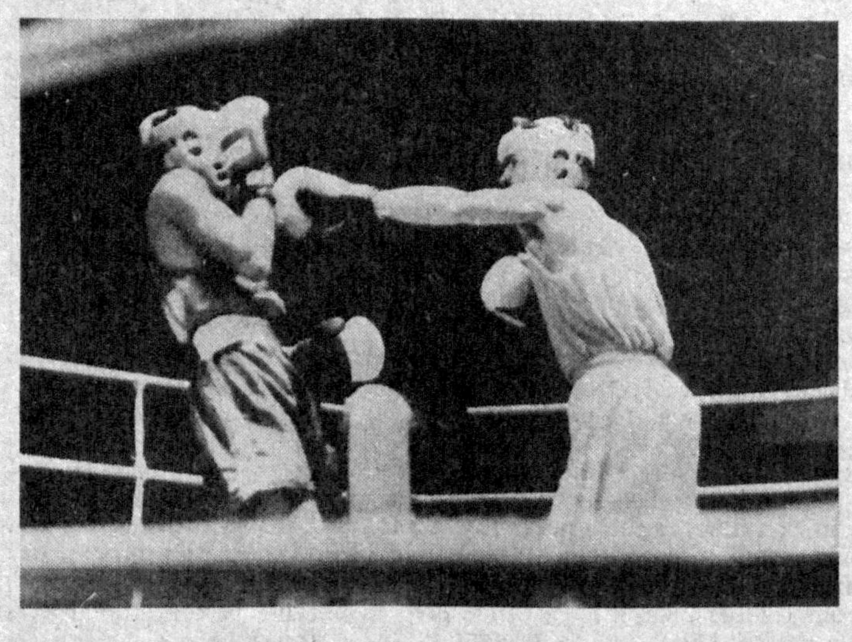

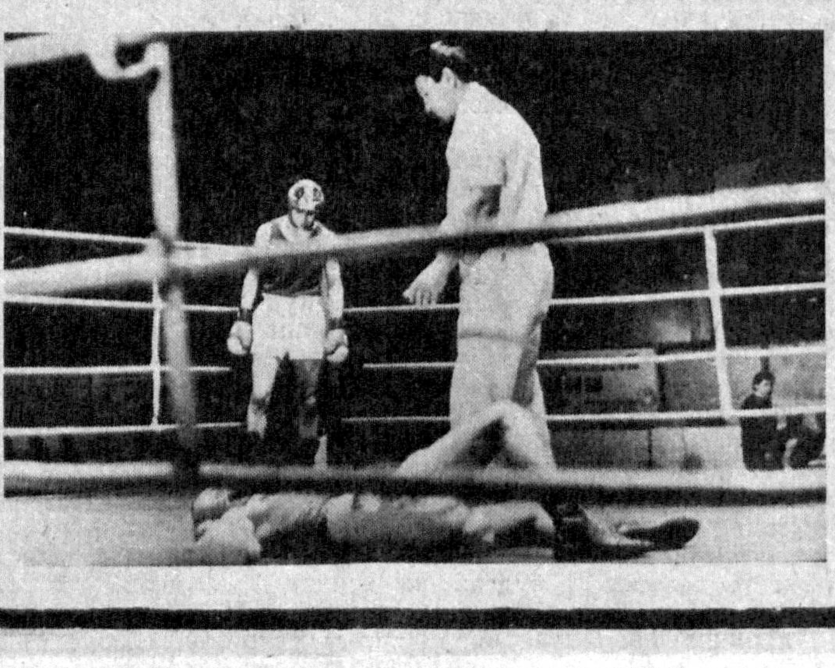

СУРАТЛАРДА: Халқаро турнирнинг финал кунидан лавҳалар.

Муҳаммад АМИН ва Н. МУҲАММАДЖОНОВ суратлари.

Олий мактаб янгиликлари

УНУТИЛМАС СОНИЯЛАР

Тошкентдаги олий ўқув юртларининг талабалари — бўлажак филологлар, дипломатлар, иқтисодчилар — француз тили бўйича ўтказилган олимпиаданинг ғолиблари Оноре де Балзак, Виктор Гюго, Александр Дюма мамлакатига сафар қилиш имкониятига эга бўлдилар. Мазкур мамлакатнинг тарихи ва маданияти билан қизиқаётган бу ёшлар билан учрашув бўлиб ўтди. «Франция талабалар нигоҳида» мавзусидаги бу учрашувни Ўзбекистон халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмаси билан Тошкентда барпо этилган «Альянс Франсез» уюшмаси ташкил этди.

Ғолиблар олти киши бўлиб, улар Тошкентдаги жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия, Тошкент Давлат ва жаҳон тиллари дорилфунунлари талабаларининг вакиллари эди. Франция миллий ёшлар ва халқ таълими институтининг таклифига биноан улар Париж яқинидаги Марли—Леруа деган жойда ҳар йили ўтказиладиган халқаро талабалар сессиясида биринчи марта иштирок этдилар.

— Бу йилги сессия кинематограф асосчилари ака-ука Люмьерлар номи билан боғлиқ бўлиб, санъат мавзусига бағишланди, — ҳикоя қилади сафар қатнашчиларидан бири Гулбар Каримбоева. — Анжуманга йигирма мамлакатдан ёшлар келишди. Биз биргаликда Эсхилнинг «Занжирбанд Прометей» фожиасини саҳналаштирдик. Спектаклни тайёрлаш бир вақтнинг ўзида бир неча ижодий устахонада — театр, мусиқа, ҳайкалтарошлик, саҳналаштириш ва ёритиш устахоналарида давом этди. Талабалар пьесага ўзлари куй басталадилар, саҳнани безадилар, ўзлари режиссёр ва актёр бўлдилар.

Биргаликда саҳналаштириш учун бу машҳур фожиа танлаб олингани тасодиф эмас. Унинг қаҳрамони ўз жонидан кечиб, одамларга олов инъом этади. Олов дўстлик ва ҳамжиҳатликнинг ўзига хос рамзига айланди. Спектаклнинг айрим саҳналарини ўзбек тилида намойиш этдик, лекин томошабинлар тушунишди. Чунки санъат турли ирқ ва миллатга мансуб одамларни бирлаштиришга хизмат қилади.

Ўзбекистондан борган талабалар Франциянинг кўпгина шаҳарларида бўлиб, ёдгорликлар ва диққатга сазовор жойларни кўздан кечирдилар, тенгдошлари билан учрашдилар. Сафар харажатларини Франция ҳукумати ўз зиммасига олди. Сафарни уюштиришда Франциянинг Ўзбекистондаги элчихонаси ҳам катта ҳисса қўшди. У иккала мамлакат ўртасидаги маданий алоқаларни мустаҳкамлаш ва маориф соҳасидаги алоқаларни йўлга қўйиш учун кўп иш қилмоқда.

Л. СТРУННИКОВА,
УзА мухбири.

Театр ва замон

МУНОСАБАТ ЎЗГАРИШИ КЕРАК

Театр муаммолари ҳақида кўп ёзилмоқда. Нега одамлар театрдан тобора узоқлашиб бораётир! Бирон янги асар саҳналаштирилса, албатта, мактаб ўқувчилари ёки талабалар «таклиф этилади». Ўз истаги билан театрга тушадиганлар жуда кам. Ачинарлиси шундаки, ёшлар турли беҳаёлик ва ваҳшийлик ҳақидаги Ғарб кинофильмларига ўч. Маънавиятимиз, одоб-ахлоқимизни шакллантирувчи театрлар бугунги кунда четга чиқиб қолмоқда. Ўз-ўзидан савол туғилади: саҳналарда одамни ўзига ром этадиган асарлар нега кам! Бу соҳада малака, тажриба етишмаяптими! Ана шу саволлар билан Юсуфжон қизиқ Шакаржонов номидаги Фарғона вилоят мусиқали драма театрининг директори Маҳмуджон ҒУЛОМОВга мурожаат қилдик.

— Бугунги кунда театримиз жуда мураккаб шароитни бошдан кечирмоқда. Илгари биз театрни ривожлантириш, унинг ижодий савиясини ошириш учун ҳаракат қилардик. Бугун эса театримизни сақлаб қолиш ҳақида ўйлаяпмиз. Одамларнинг театрга келмай қўйгани рост. Устига-устак, ҳанузгача биздан бир йилда нечта асарни саҳнага қўйганимизни сўрашади. Қачонгача сифат эмас, сон ортидан қуվамиз.

Яна бир муаммо шундаки, ёш санъаткорлар театрга келиб ишлашни хоҳламаяпти. Чунки бу ерда эртадан кечгача боғланиб ўтиргандан кўра бирон тўйда бир-икки соат хизмат қилиб, мўмайгина пул ишлаш осон бўлиб қолди. Бу соҳада ҳам тартиб ўрнатиш лозим. Иложи бўлса, барча санъаткорларни театрларга бириктириб қўйиш керак. Улар ҳар қандай хизматга бевосита театрнинг йўлланмаси билан бориши ва хизмат ҳақининг маълум қисмини театр ҳисобига ўтказиши керак. Бундан мақсад фақат маблағ тўплаш эмас, балки уларнинг орасидан янги овозларни танлаб, тарбиялаб боришдан иборат.

— Маҳмуд ака. Драматург Шароф Бошбековнинг «Темир хотин» асари намойиш этилганда театр биносига одам сиғмай кетар эди. Бугунги аҳволнинг сабаби ана шу каби долзарб асарларнинг камлигида эмасми!

— Тўғри, «Темир хотин» асари шуҳрат қозонди. Лекин у асар ҳам ўша даврга тааллуқли кескин муаммоларни кўтарган эди. Бугун шунга ўхшаш спектакллар билан ҳам томошабинларни жалб эта олмаймиз. Бугун яратилажак асарлар «Тоҳир ва Зуҳра», «Лайли ва Мажнун»дек ҳамиша одамлар ёдида қолиши керак. Умрибоқий асарлар, афсуски, ҳар куни яратилавермайди. Драматургиянинг мураккаб жиҳати ҳам шунда.

— Мен Италия, Венгрия, Германия сингари хорижий мамлакатларда бўлганман, — дея суҳбатга қўшилди Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ёрқиной Ҳотамова. — Италияликлар ҳар қандай меҳмонга энг аввало театрларини кўрсатади. Чунки улар бу томоша маскани билан фахрланади. Бизда эса бошқача. Мана икки йилдирки, театримизни таъмирлаш ишлари чалалигича ётибди. Бу борада бормаган жойимиз қолмади. Ҳамма ерда бир хил гап — «маблағ йўқ». Ҳозир баъзи бир таниқли артистларимиз ҳам тижорат ишлари билан машғул... Ҳаммамиз театрга бўлган муносабатимизни тубдан ўзгартиришимиз керак. Бу иш билан мутасадди шахслар, айниқса, маҳаллий ҳокимият вакиллари жиддий шуғуллансагина театр заллари одамлар билан гавжум бўлади.

Р. КАМОЛОВ,
УзА мухбири.

Газета саҳифаланаётганда:

КИШИ БИЛМАС ЖУМРАКЛАР

Сурхондарёда кўпдан бери бензин танқис. Шундай бўлса-да, кўчаларда ғизиллаб қатнаётган шахсий автомашиналар сони камайгани йўқ. Қизиқ. Бирон жойда бензин сотилмаётган бўлса, уни машина эгалари қаердан олаётган экан? Бу саволга Денов тумани ички ишлар бўлими ходимлари жавоб топгандай бўлди. Тумандаги «Хайрбоғ» давлат хўжалиги ҳудудида яшовчи, олибсотарликни касб қилиб олган Нодир Тангиров 4500 литр бензинни 350 сўмдан пуллаётганда қўлга тушди.

Хўш, Н. Тангировга ўхшаган кимсалар ёнилғини қаердан, кимдан олиб, жарақ-жарақ пул топаётган экан? Ёки киши билмас жўмраклар борми? Бу саволга тергов ходимлари жавоб топади, деб ўйлаймиз.

Ч. ТУХТАЕВ,
УзА мухбири.

Келгуси сонда:

- ОРОЛ БОЛАЛАРИ
- ОЛТМИШ АВЛИЁНИНГ УСТОЗИ

Бош муҳаррир ўринбосари: Аҳрор АҲМЕДОВ
Таҳрир ҳайъати: М.АБДУСАМАТОВА, З.МАМАДАЛИЕВ, Ж.РАЗЗОҚОВ (*бош муҳаррир*), К.РАҲИМОВ, З.РИХСИЕВ (*масъул котиб*), С.РУСТАМОВ, Б.ЮСУПОВ.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент, Матбуотчилар кўчаси 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Манзилгоҳи: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00130. Буюртма Г. 591 58752 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 24.00
1 2 3 4 5 6